

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

Evidenčné číslo: 104004/I/2018/36069384762249732

POROVNANIE DAŇOVÉHO SYSTÉMU SR S DAŇOVÝM SYSTÉMOM VYBRANEJ
KRAJINY

Diplomová práca

2018

Bc. Karin Osudská

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

**POROVNANIE DAŇOVÉHO SYSTÉMU SR S DAŇOVÝM
SYSTÉMOM VYBRANEJ KRAJINY**

Diplomová práca

Študijný program: podnikové financie

Študijný odbor: finančný manažment

Školiace pracovisko: katedra podnikových financií

Vedúci záverečnej práce: Ing. Ivona Ďurinová, PhD.

Bratislava 2018

Bc. Karin Osudská

Pod'akovanie

Touto cestou sa chcem pod'akovať vedúcej mojej diplomovej práce, Ing. Ivone Ďurinovej, PhD., za pomoc, vecné rady a konzultácie, ktoré mi poskytla pri jej vypracovaní.

ABSTRAKT

OSUDSKÁ, Karin: *Porovnanie daňového systému SR s daňovým systémom vybranej krajiny*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta podnikového manažmentu; katedra podnikových financií. – Ing. Ivona Ďurinová, PhD. – Bratislava : FPM EU, 2018, 81 strán

Cieľom záverečnej práce je porovnanie daňového systému Slovenskej republiky s daňovým systémom Írskej republiky, poukázanie na spoločné a odlišné znaky oboch daňových systémov a porovnanie daňového zaťaženie na makro- ako aj na mikro-úrovni. V práci sa zameriavame na zdanenie príjmov fyzických osôb. Práca je rozdelená do 5 kapitol. Obsahuje 11 grafov a 22 tabuliek. Prvá kapitola je venovaná vymedzeniu daňových pojmov. V nasledujúcej časti spadajúcej pod prvú kapitolu sa identifikujú daňové systémy Slovenska a Írska. V druhej kapitole sa vymedzuje hlavný a vedľajšie ciele diplomovej práce. Tretia kapitola je venovaná metodike práce a metódam skúmania. Štvrtá kapitola sa zaoberá makro a mikroekonomickou analýzou vybraných ukazovateľov. Výsledkom riešenia danej problematiky je porovnanie, zhodnotenie a následne výber lepšieho daňového systému.

Kľúčové slová:

daňový systém, daň z príjmov fyzických osôb, daňové zaťaženie

ABSTRACT

OSUDSKÁ, Karin: *Comparison of the tax system of the Slovak republic to the tax system selected country.* – University of Economics in Bratislava. Faculty of business management; department of corporate finance. – Ing. Ivona Ďurinová, PhD. – Bratislava : FPM EU, 2018, 81 pages

The purpose of master thesis is the comparison of the tax system of Slovak republic with the tax system of Republic of Ireland. Describe the common and different signs of both tax systems and compare the tax burden on the macro and micro level. The work is divided into 5 chapters. It contains 11 graphs and 22 tables. The first chapter is dedicated to the tax system description. In the next part covered by the first chapter are identified slovak and irish tax system. The second chapter defines the main and secondary objectives of this master thesis. The third chapter deals with the methodology of work and methods of investigation. The fourth chapter defines the macro and micro analysis of tax system between compared countries. The result of this work is the evaluation and selection of better tax system.

Key words:

Tax system, personal income tax, tax burden

Zoznam grafov

Graf č. 1: Vývoj sadzby dane z príjmov FO v rokoch 2004-2018

Graf č. 2 : Vývoj sadzby dane z príjmov právnickej

Graf č. 3: HDP na obyvateľa (per capita) Slovenska a Írska v rokoch 2012 – 2016

Graf č. 4: Daňová kvóta I (v %) vybraných krajín v rokoch 2012 – 2016 osoby v rokoch 2004-2018

Graf č. 5: Príjmy štátneho rozpočtu 2017 - Slovensko

Graf č. 6: Príjmy štátneho rozpočtu 2017 – Írsko

Graf č. 7: Vývoj miery nezamestnanosti v rokoch 2014 – 2018

Graf č. 8: Daňovo – odvodové zaťaženie zamestnanca v SR

Graf č. 9 : Daňovo – odvodové zaťaženie zamestnanca v Írsku

Graf č. 10: Daňovo – odvodové zaťaženie SZČO na Slovensku

Graf č. 11: Daňovo – odvodové zaťaženie SZČO v Írsku

Zoznam tabuliek

Tabuľka č.1: Sústava daní SR platná v súčasnosti

Tabuľka č. 2: Odpisová politika na Slovensku v roku 2018

Tabuľka č. 3: Rovnomerné odpisovanie

Tabuľka č. 4: Zrýchlené odpisovanie

Tabuľka č. 5: Daň z príjmov fyzických osôb v roku 2018

Tabuľka č. 6: Tax credits v roku 2018

Tabuľka č. 7: Limity CAT platné od 12.10.2016

Tabuľka č. 8: Sadzba CGT v minulosti

Tabuľka č. 9 : Odpisové sadzby v Írsku

Tabuľka č. 10: Daňový klin (%) vo vybraných krajinách v rokoch 2012 – 2016

Tabuľka č. 11: DDS na Slovensku a v Írsku v rokoch 2014 – 2017

Tabuľka č. 12: Aktuálne sadzby DPFO v Írsku a na Slovensku

Tabuľka č.13: Výpočet NČZD daňovníka v roku 2018

Tabuľka č. 14: Vývoj NČZD na Slovensku v rokoch 2013 – 2018

Tabuľka č. 15: Výpočet NČZD na manžela/ku v roku 2018

Tabuľka č. 16: Výška odvodov do ZP a SP zamestnanca v SR v roku 2018

Tabuľka č. 17: Výška zdravotných a sociálnych odvodov SZČO v SR v roku 2018

Tabuľka č. 18: Štandardné sadzby USC v rokoch 2016 – 2018

Tabuľka č. 19: Výpočet dane z príjmov zamestnanca na Slovensku v roku 2018

Tabuľka č. 20: Výpočet dane z príjmov zamestnanca v Írsku v zdaňovacom roku 2018

Tabuľka č. 21: Kalkulácia dane z príjmov SZČO v SR za rok 2018

Tabuľka č. 22: Kalkulácia dane z príjmov SZČO v Írsku za rok 2018

Zoznam použitých skratiek

CAT	Capital acquisition tax – Daň z akvizícií
CGT	Capital gains tax – Daň zo zisku z predaja majetku
ČZD	Čiastkový základ dane
DHM	Dlhodobý hmotný majetok
DPH	Daň z pridanej hodnoty
DDS	Deň daňovej slobody
DPFO	Dane z príjmov fyzických osôb
DPPO	Dane z príjmov právnických osôb
EÚ	Európska únia
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domáci produkt
HM	Hmotný majetok
NČZD	Nezdaniteľná časť základu dane
PAYE	Pay as you earn – Plaťte koľko zarobíte
PO	Právnická osoba
PRSI	Pay related social insurance – Sociálne poistenie
PŽM	Platné životné minimum
RCT	Relevant contracts tax – Daň z kontraktov
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba, živnostník
SP	Sociálna poisťovňa
SR	Slovenská republika
ŠR	Štátny rozpočet
USC	Universal social charge – Univerzálny sociálny fond
USD	Americký dolár
VMZ	Vymeriavací základ
ZC	Zostatková cena
ZČ	Závislá činnosť
ZD	Základ dane daňovníka
ZP	Zdravotné poistenie
ZDP	Zákon o dani z príjmov

Obsah

Úvod	12
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	14
1.1 Vymedzenie dane	14
1.2 Funkcie zdanenia	15
1.3 Prvky daňovej techniky	15
1.4 Princípy daňovej politiky	17
1.5 Vymedzenie daňového systému	18
1.7 Daňový systém Slovenskej republiky	20
1.8 Priame dane	22
1.8.1 Daň z príjmu fyzických osôb	23
1.8.2 Daň z príjmu právnických osôb	28
1.8.3 Daňové stimuly	30
1.9 Daňový systém Írskej republiky	33
1.10 Priame dane	34
1.10.1 Daň z príjmu fyzických osôb	35
1.10.2 Kapitálové dane	37
1.10.3 Daň z príjmov právnických osôb	39
1.10.4 Vybrané zrážkové dane	40
1.10.5 Daňové stimuly	41
1.11 Meranie daňového zaťaženia	42
2 Cieľ práce	47
3 Metodika práce a metódy skúmania	48
4 Výsledky práce	49
4.1 Komparatívna analýza – makroekonomický pohľad	49
4.1.1 Hrubý domáci produkt na obyvateľa	49
4.1.2 Komparácia na základe daňovej kvóty	50
4.1.3 Daňovo – odvodové zaťaženie	51
4.1.4 Daňový systém na základe stanovenia dňa daňovej slobody	52
4.1.5 Daňové príjmy do štátneho rozpočtu	53
4.1.6 Komparácia na základe nezamestnanosti	55
4.2 Komparatívna analýza – mikroekonomický pohľad	56
4.2.1 Právna úprava zdaňovania príjmov fyzických osôb v SR a Írsku	56
4.2.2 Zdravotné a sociálne odvody	59

4.2.3	Daň z príjmov fyzických osôb – zamestnanec v SR a Írsku	62
4.2.4	Daň z príjmu živnostníka na Slovensku a v Írsku	66
5	Diskusia	71
	Záver	74
	Zoznam použitej literatúry	76

Úvod

S problematikou daní sa v dnešnej dobe stretávame neustále s väčším záujmom širokej verejnosti, čo je dané faktom, že každý z nás má povinnosť platiť dane. Dôležitosť daní podčiarkuje aj výrok Benjamína Franklina, ktorý vyslovil myšlienku „V živote nie je nič isté, len smrť a dane“, z čoho vyplýva, že tak ako je v našich životoch neodvratiteľná smrť, takisto neodvratiteľné je aj odvádzanie daní štátu. Výberom daní sa ľudstvo zaoberá už od pradávna, preto môžeme dane označiť za nevyčerpatelnú tému.

Daňové zákony sú vnímané veľmi senzitívne, pretože určujú akým podielom sa budú jednotlivé subjekty podieľať svojím príspevkom na štátnom rozpočte.

Daňové príjmy možno označiť za prínos do štátneho rozpočtu, keďže tvoria najväčšiu časť štátneho rozpočtu. Takisto pokrývajú v štáte rôzne oblasti ako zdravotníctvo, školstvo a doprava. Zdaňovanie je schopné ovplyvniť životnú úroveň obyvateľov danej krajiny.

Dane sú mnohými vnímané veľmi negatívne, pretože tu vzniká konflikt medzi daňovníkom, ktorého zámerom je odvieť, čo najnižší podiel svojich prostriedkov, a štátom, ktorý sa snaží o zabezpečenie dostatočného množstva peňažných prostriedkov pre jeho správne fungovanie. Je preto veľmi dôležité, aby bola pri zdaňovaní zohľadňovaná rôzna úroveň príjmov a majetku obyvateľstva.

Dane môžeme klasifikovať z viacerých hľadísk, my sa však v práci bližšie zaoberáme daňami priamymi.

Cieľom práce je porovnanie daňových systémov Slovenskej a Írskej republiky. Poukázanie na spoločné a odlišné znaky oboch daňových systémov a porovnanie daňového zaťaženia na makro- ako aj na mikro-úrovni.

Tieto dve krajiny majú veľa podobných ale aj odlišných črt. Írsko kedysi trpelo chudobou, ale v priebehu rokov sa dokázalo vypracovať na rešpektovanú ekonomiku. Jej rast je za posledné roky pozoruhodný. Slovenská republika je na mape sveta v kategórii mladších štátov, avšak výhody daňového systému prilákalo do krajiny v posledných rokoch viacero zaujímavých spoločností.

Diplomová práca je rozdelená do 5 kapitol. V prvej časti sa venujeme teoretickému vymedzeniu daní a daňového systému. Definujeme základné pojmy, ktoré následne v celej diplomovej práci využívame. Obsažnejšie sa však venujeme charakteristike daňového

systemu krajín Slovenska a Írska pre hlbšie pochopenie problematiky a spracovanie praktickej časti práce.

V druhej kapitole sme vytýčili primárny a parciálne ciele. Tretia kapitola pojednáva o metódach, ktorými sme identifikované ciele dosiahli. Najdôležitejšia časť je v kapitole štvrtej, a tou sú výsledky našej práce, v ktorých aplikujeme teoretické poznatky do praxe. Pomocou makro a mikroekonomickej analýzy vybraných ukazovateľov porovnávame rozdiely v ekonomikách týchto dvoch krajín.

Ďalšou kapitolou je diskusia, kde sú zhodnotené výsledky, ktoré sme v predchádzajúcej časti nadobudli. Identifikovali a porovnali sme daňovo – odvodové zaťaženie daných krajín na makro aj mikro úrovni.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Zaujímavú myšlienku vyslovil v 20. storočí jeden z najlepších podnikateľov, predajca svetoznámej obuvi, Tomáš Baťa, ktorý dokazuje, že platenie daní je nevyhnutnosťou pri dosiahnutí zdravej ekonomiky štátu.

„Zdravie obyvateľstva je v prvom rade podkladom každej hospodárskej prosperity takisto ako platenie daní. Na všetky vydania zemské je nutné preto nazerať ako na veľmi účelné investície smerujúce k zvýšeniu príjmu obyvateľstva, a tým zvýšenie jeho blahobytu.¹

Využívanie daní sa môže datovať od vzniku štátu. Dane považujeme za nekonečnú tému, ktorá pretrváva už vyše štyritisíc rokov. Kedysi boli platené vo forme naturálií, v súčasnosti sú platené v peňažnej forme. Vo všeobecnom chápaní je daň prevod, odvádzanie finančných prostriedkov od súkromného do verejného sektora. Hlavnou úlohou dane v ekonomike je zabezpečiť dostatočné množstvo príjmov do štátneho rozpočtu. V poslednom období prechádzala Európska únia vrátane Slovenskej republiky hospodárskou krízou, čo znamenalo problémy v zvyšovaní daní.

1.1 Vymedzenie dane

Daň je definovaná ako povinná, vynútiteľná, zákonom určená, spravidla sa opakujúca platba, ktorú odvádzajú fyzické osoby a právnické osoby štátu, v určenej výške a stanovenom termíne. Je vyberaná štátom, obcami alebo inými verejnoprávnymi subjektmi, pričom jej úlohou je zabezpečiť príjmy do štátneho rozpočtu a tým zabezpečovať funkcie štátu. Je to teda transfer finančných prostriedkov od súkromného sektora k verejnému sektoru.²

Povinnosť platiť dane vyplýva daňovníkom zo zákona, pričom štát disponuje efektívnymi nástrojmi na vynútenie si tejto platby.

Nenávratnosť chápeme ako okamih odovzdania platby daňovníkom štátu, pričom ďalej už stráca možnosť disponovať týmito prostriedkami. Štát tieto prostriedky následne použije na svoje účely.

¹ Citáty na téma daň. [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupné na internete: < <https://citaty.net/klicova-slova/dan/>>.

² KUBATOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. Aspi, a.s., Praha 2006. S. 16. ISBN 978-80-73572-05-1.

1.2 Funkcie zdanenia

Daňová politika štátu je rozdelená do dvoch základných cieľov zdanenia, a to fiškálnych a nefiškálnych. Fiškálne ciele sa usilujú o zabezpečenie finančných prostriedkov do štátneho rozpočtu, pričom nefiškálne ciele majú za úlohu podporiť investičnú činnosť, výrobu v určitých odvetviach, ale aj regióny a ochranu životného prostredia.

Dane nie sú len zdrojom pre štátny rozpočet, ale plnia aj tri dôležité funkcie, ktoré môžeme zosumarizovať takto:³

- alokačná,
- distribučná,
- stabilizačná.

Podstatu **alokačnej** funkcie tvorí vkladanie financií tam, kde je ich nedostatok alebo odoberanie finančných prostriedkov, kde je ich nadbytok. Jedná sa o nepriamu štátnu podporu, napríklad vo forme úľav.

Cieľom **distribučnej** funkcie je snaha o zníženie spoločenských rozdielov pomocou prerozdelenia finančných prostriedkov. Určitá časť zdrojov sa týmto presúva z bohatejšej vrstvy obyvateľstva alebo regiónu na chudobnejšiu. Je nevyhnutné, aby štát zamedzil opätovné zdanenie už zdaneného príjmu.

Stabilizačnou funkciou rozumieme znižovanie vplyvu cyklického vývoja ekonomiky pomocou dopytu a ponuky, skúmaním inflácie alebo colnou politikou.

1.3 Prvky daňovej techniky

Daňové prvky sú súčasťou dôležitých daňových zákonov. Rozdeľujeme ich na hlavné a vedľajšie. Medzi hlavné daňové prvky patria subjekt dane, objekt dane, daňový základ a daňová sadzba.⁴

Za **daňový subjekt** považujeme toho, komu je zo zákona určená daňová povinnosť. Inak je označovaný aj pojmom daňovník. Ide o fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá vykonáva činnosť, s ktorou je spojená daňová povinnosť. Daňovníkom je fyzická

³ BALKO, Ladislav. a kol. 2010. *Finančné právo*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2010. s. 204. ISBN 978-80-716-0290-3.

⁴ SIMONIDESOVÁ, Jana. – FERANECOVÁ, Adela. 2015. *Dane podnikateľských subjektov*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2015. s.168. ISBN 978-80-225-4147-3.

alebo právnická osoba, ktorá musí daň vypočítať, vybrať a odvieť do stanoveného dátumu správcovi dane, ktorý môže byť vymedzený priamo alebo nepriamo.

Predmetom dane je zisk, mzda alebo iný príjem, ktorý je základnou súčasťou pre vznik alebo zánik dane a podlieha zdaneniu.

Základ dane je kvantifikáciou predmetu dane, pričom môže mať peňažnú alebo nepeňažnú podobu. Rozumie sa tým rozdiel medzi príjmami (výnosmi) a výdavkami (nákladmi) pri dani z príjmov fyzických a právnických osôb. Daňový subjekt má možnosť znížiť si daňový základ o nezdaniteľné časti základu dane, o daňovú stratu ale aj o položky, ktoré znižujú alebo zvyšujú základ dane.

Pomocou **sadzby dane** sa kvantifikuje výška dane, ktorá môže byť pevná, pohyblivá alebo kombinovaná.

Pevná sadzba je vyjadrená absolútnou sumou k daňovej jednotke. Napríklad v eurách za určité množstvo daňového základu. Je určená pevnou sumou a to spravidla bez prihliadnutia na výšku daňového základu. Využíva sa najmä pri spotrebných daniach.

Pohyblivá sadzba je vyjadrená v percentuálnom pomere k základu dane. Jej využitie je pri majetkových daniach alebo dani z pridanej hodnoty. V závislosti od vzájomného vzťahu medzi základom dane a sadzbou dane môžu nadobúdať rôzny charakter, a to proporcionálny, progresívny alebo regresívny.

- Proporcionálna daňová sadzba – hodnota ostáva nemenná pre akýkoľvek základ dane a rastie v rovnakom tempe v akom rastie základ dane
- Progresívna daňová sadzba – percentuálna hodnota daňovej sadzby rastie v závislosti od toho ako rastie hodnota daňového základu. Platí, že čím je vyšší základ dane, tým je vyššia daňová sadzba.
- Regresívna daňová sadzba – čím je vyšší daňový základ, tým je nižšia daňová sadzba. Percentuálna hodnota daňovej sadzby klesá v závislosti od rastu daňového základu.
- Existuje aj kombinovaná forma sadzby dane, ktorá je spojením pohyblivej a pevnej daňovej sadzby.

1.4 Princípy daňovej politiky

V minulosti sme sa stretli s problematikou požiadaviek na dane a daňový systém už v diele Adama Smitha, kde vymedzil štyri daňové princípy (kanony) a to:⁵

- Zásada spravodlivosti – v každom štáte by mali poddaní prispievať na výdavky a správu štátu tak, aby to čo najviac zodpovedalo ich možnostiam, t.j. úmerne k ich dôchodku.
- Zásada určitosti – daň, ktorú je nutné platiť by mala byť stanovená presne. Takisto aj dobu splatnosti, spôsob platenia a suma.
- Zásada výhodnosti pre daňovníka – každá daň by mala byť vyberaná vtedy a takým spôsobom, ako to najviac daňovníkovi vyhovuje.
- Zásada úspory – každá daň by mala byť prepracovaná tak, aby obyvatelia platili čo najmenej nad rámec toho, čo daň skutočne prináša.

Požiadavky na optimálny daňový systém sa s progresom doby a so zmenami v daňových systémoch menili. Na túto teóriu nadviazalo viacero autorov a jedným z nich bol aj americký ekonóm Joseph Stiglitz, ktorý požiadavky na správny daňový systém interpretoval v piatich bodoch a to:⁶

- ekonomická efektívnosť,
- administratívna jednoduchosť,
- flexibilita,
- politická prehľadnosť,
- spravodlivosť.

Pre Európsku úniu je plnenie vytýčených cieľov v daňovej politike veľmi dôležité, pretože dokážu ovplyvňovať proces vymeriavania a vyberania daní a tým celú hospodársku politiku štátu. Preto sú určené isté pravidlá, ktorými sa EÚ riadi. Tvoria ju nasledovné zásady:⁷

Princíp daňovej únosnosti, ktorý je možno chápať ako zásadu, ktorá má zabezpečiť štátu adekvátny príjem, a tým priniesť finančné prostriedky na úhradu štátnych

⁵Canons/principles of taxation by Adam Smith. [online]. [cit. 15.3.2018]. Dostupné na internete: <http://economicsconcepts.com/canons_of_taxation.htm>.

⁶ STIGLITZ, Joseph. 1997. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Grada, 1997. s. 460. ISBN 80-7169-454-1.

⁷ SCHULTZOVÁ, Anna. 2011. *Daňovníctvo daňová politika a teória I*. Bratislava: Iura edition, 2011. s.19-22. ISBN 978-80-8078-407-2.

záväzkov. To, že vymeraním a vyberaním daní štát poškodí daňový subjekt štát sleduje až sekundárne, a to až v tom čase, keď sa nepriaznivo prejaví v ekonomike. Je dôležité určiť limit, ktorá by splňovala štátne záujmy ale aj záujmy daňových subjektov. Všeobecne platí, že štát je vo výhodnejšom postavení a svojím dominantným postavením hodnotí daňovú únosnosť vo svoj prospech.

Princíp daňovej spravodlivosti je vnímaný mnohými autormi rôzne, keďže pojem spravodlivosť je ťažko definovateľný kvôli jeho subjektivite. Štát sa snaží vyrubovať dane čo najspravodlivejšie, pričom sa sleduje horizontálna spravodlivosť, kde je rovnaký príjem alebo rovnaká hodnota majetku zdanená rovnako, vertikálna spravodlivosť, kde daňový subjekt s vyšším príjmom platí vyššiu daň.

Princíp zákonnosti spočíva v dôraze na otázku tvorby daňových zákonov a ich aplikácie v daňovej praxi. Daňové zákony by mali byť formulované tak, aby boli jednoznačné a by si ich daňové subjekty vykladali rovnako.

1.5 Vymedzenie daňového systému

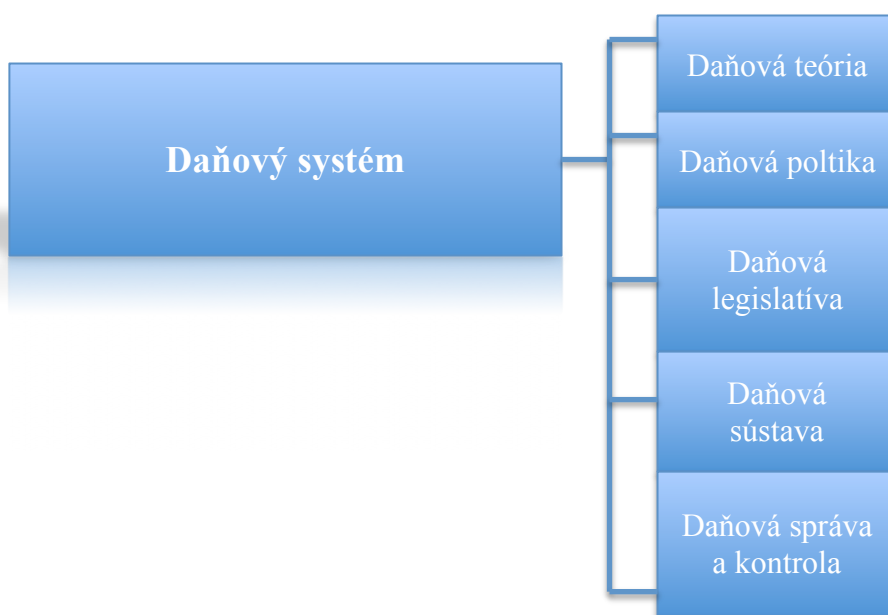
Pojem daňový systém je často nesprávne vyložený do rovnosti s pojmom daňová sústava. Jedná sa však o dva rôzne pojmy. Daňovú sústavu definujeme ako subsystém daňového systému. Daňový systém predstavuje súhrn daní, ktoré sa vyberajú v určitom období na území každého štátu, ktorý okrem iného zahŕňa aj daňové inštitúcie súvisiace s ich správou. Jeho hlavnou funkciou je zozbieranie dostatočného množstva peňažných prostriedkov na zabezpečenie výdavkov štátu. Určiť optimálny daňový systém je zložité a vytvoriť jednotný daňový systém pre všetky krajiny je nerealizovateľné. Daňový systém môžeme definovať ako vedeckú disciplínu, ktorá je súčasťou systému. Daňový systém je:⁸

- Abstraktný – je výsledkom viacerých ekonomických škôl a aplikácie prvkov abstraktného charakteru.
- Otvorený – jeho okolie je uzatvorené a medzi prvkami okolia sa nachádza mnoho väzieb. Medzi okolím a systémom prebieha neustála výmena informácií.
- Stochastický – nemôžeme presne určiť väzby medzi vstupom a výstupom, pretože majú viacero možností správania.
- Adaptibilný – možnosť reakcie na zmenu vnútorných stavov a zmenu stavov okolia, aby to pre systém bolo výhodné.

⁸ LÉNÁRTOVÁ, Gizela. 2015. *Daňové systémy*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2015. s. 84 – 85. ISBN 978-80-225-4029.

- Dynamický – medzi vstupom a reakciou vzniká oneskorenie, ktoré nesie názov doba reakcie.
- Systém s cieľovým správaním – reaguje na podnety tak, aby viedli k dosiahnutiu vytýčenému cieľu.

Obrázok č. 1: Základné podsystémy daňového systému

Zdroj: vlastné spracovanie podľa LÉNÁRTOVÁ, Gizela. – ĎURINOVÁ, Ivona. – VAVROVÁ, Katarína. 2012. *Dane podnikateľských subjektov*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2012. s.10. ISBN 978-80-225-3292-1.

1.1.1 Daňová teória

Daňovú teóriu považujeme za teoretický základ daňového systému. Je to skupina nadobudnutých informácií a poznatkov v oblasti daňovníctva. Tieto prvky však musia byť vecné, všeobecné, progresívne a návazné. Za jednu z najznámejších daňových teórií môžeme považovať teóriu anglického ekonóma Adama Smitha, ktorý zostavil daňové kanóny (daňové princípy).

1.1.2 Daňová politika

Veľkú časť hospodárskej politiky tvorí daňová politika, ktorej predmet sa definuje ako uplatňovanie daňových zásad a opatrení tak, aby dane slúžili na presadzovanie ekonomických, sociálnych a politických cieľov štátu.⁹

⁹ BEŇOVÁ, Elena. a kol. 2007. *Financie a mena*. Bratislava: Iura Edition Bratislava, 2007. s. 118. ISBN 80-807-8031-5.

1.1.1 Daňová legislatíva

Jej znenie závisí od krajín, v ktorých je aplikovaná. Keďže Slovenská republika je súčasťou Európskej únie, je nutné riadiť sa cieľmi, nariadeniami a normami tejto inštitúcie.

1.1.2 Správa daní

Správa daní zahŕňa množstvo činností a procesov ich vykonania, tak na strane daňového subjektu, správcu dane alebo tretej osoby. Upravujú práva a povinnosti v súvislosti s konkrétnou daňou.¹⁰

Ak hovoríme o makroekonomických dopadoch daní, hodnotíme najmä:

- efektívnosť daní,
- daňovú incidenciu,
- meranie dane a ich účinkov.

1.7 Daňový systém Slovenskej republiky

Takisto ako aj v ostatných krajinách na svete, tak aj na Slovensku patria dane k hlavným zdrojom príjmov do štátneho rozpočtu. Bez nich by neexistovalo prerozdelenie národného dôchodku a funkcia štátu by bola narušená. Daňový systém v Slovenskej republike (ďalej už len SR) môžeme definovať ako stále sa meniacu štruktúru v našej krajine, na ktorej zmene sa podieľa viacero dôležitých faktorov. V čase novodobého Slovenska našu daňovú sústavu ovplyvnili dve dôležité udalosti, a to daňové reformy v rokoch 1993 a 2004. Po rozdelení Československa bolo nevyhnutné vytvoriť novú daňovú sústavu platnú pre SR a v roku 2004 pri vstupe Slovenska do EÚ išlo najmä o zjednodušenie daňovej legislatívy, ale aj lepšie uplatnenie princípov zdanenia v daňovom systéme SR.

Vstupom do EÚ sme boli nútení prispôbiť sa podmienkam, ktoré EÚ pre korektné začlenenie sa do spoločenstva vyžadovala. Zložitosť daňového práva a jej snaha o zjednodušenie vyústila do vytvorenia daňovej reformy v roku 2004. Komplikovanosť, nespravodlivosť a nejednoznačnosť viedli k častému porušovaniu zákona. Aj z tohto

¹⁰Správa daní. [online]. [cit. 12.12.2017]. Dostupné na internete: < <https://uctovnajednotka.sk/dane/sprava-dani/>>.

dôvodu bol pretvorený daňový systém na Slovensku. Medzi požiadavkami na novú daňovú reformu bolo zahrnuté napríklad aj to, aby daňová reforma vychádzala z daňových systémov EÚ ale aj to, aby bola spojená so zvýšením konkurencieschopnosti podnikateľských subjektov v SR. Takisto musela byť prepojená na dôchodkovú reformu.

Tabuľka č.1: Sústava daní SR platná v súčasnosti

Priame dane	Nepriame dane
<p>Príjmové dane (dôchodkové):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Daň z príjmov fyzickej osoby, ➤ Daň z príjmov právnickej osoby. <p>Majetkové dane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Daň z motorových vozidiel, <p>Ostatné majetkové dane koncipované ako miestne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Daň z nehnuteľnosti, ➤ Daň za psa, ➤ Daň za užívanie verejného priestranstva, ➤ Daň za ubytovanie, ➤ Daň za predajné automaty, ➤ Daň za výherné hracie prístroje, ➤ Daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, ➤ Daň za jadrové zariadenie, ➤ Poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. 	<p>Daň z pridanej hodnoty</p> <p>Spotrebné dane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Daň z vína, ➤ Daň z piva, ➤ Daň z liehu, ➤ Daň z tabakových výrobkov, ➤ Daň z minerálneho oleja, ➤ Daň z elektriny, uhlia a zemného plynu.

Zdroj: vlastné spracovanie. Slov – Lex. [online]. [cit. 22.11.2017]. Dostupné na internete: <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/212/19930101.html>>.

V slovenskom daňovom systéme sa uplatňujú nasledujúce zákony: Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, Zákon č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty, Zákon č. 361/2014 Z.z. o dani z motorových vozidiel a Zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní.¹¹

Najvýznamnejšou zmenou bolo zavedenie rovnej dane, čo predstavovalo zrušenie progresívnej dane a uzákonenie jednotnej sadzby 19 % dane z príjmu fyzickej a právnickej osoby. Týmto sa snažila vláda SR vytvoriť neutrálnosť a jednoduchosť v oblasti priameho zdanenia.¹²

Takisto môžeme konštatovať, že sa zrušilo dvojité zdanenie, zrušenie dane z dividend a dane z darovania, dedičstva a prevodu nehnuteľností. Prišlo k presunutiu sa daňového bremena z priamych na nepriame dane, čo zapríčinilo dôležitejšiu úlohu pre samosprávy a vyššie územné celky. V nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť daňovú sústavu SR platnú od roku 2004 dodnes. Najväčšími zmenami si prešla daň z pridanej hodnoty.

1.8 Priame dane

Najčastejším ukazovateľom efektívnosti jednotlivých daní je ich podiel výnosu v závislosti od typu dane na celkovom daňovom výnose. V slovenskom daňovom systéme rozdeľujeme dane na priame a nepriame, a to na základe daňového dopadu na daňový subjekt.

Priama daň je charakterizovaná tým, že daňový subjekt je nútený uhrádzať ju zo svojho príjmu. Priame dane sú tvorené najmä daňami z príjmov právnických osôb (DPPO) a fyzických osôb (DPFO). Príjem predstavuje zdroj, z ktorého daňový subjekt platí priamu daň. V praxi to znamená, že daňový subjekt je vymedzený zákonom a je povinný vypočítať a odvieť túto platbu zo svojho predmetu dane na základe daňového priznania daňovníka príslušnému finančnému úradu. Môžeme tvrdiť, že priame dane sú pre daňovníka citelnejšie, keďže sú adresnejšie ako nepriame, ktoré sú zahrnuté v cenách tovarov a služieb. Ďalej môžeme priame dane rozdeliť na dôchodkové a majetkové podľa predmetu zdanenia.

Dôchodkové dane predstavujú príjem do štátneho rozpočtu a spolu s daňou z pridanej hodnoty patria k najväčším zdrojom daňových príjmov v štátnom rozpočte SR.

Majetkové, ale aj miestne dane sú určené obcami a zaraďujú sa zväčša do rozpočtov miest a obcí. O miestnych daniach v rámci Slovenskej republiky pojednáva

¹¹ Daňový systém a poplatkový systém. [online]. [cit. 14.2.2017]. Dostupné na internete: <<http://eastportal.sk/sk/blog/2017/04/26/danovy-system-a-poplatkovy-system/>>.

¹² spracované podľa LÉNÁRTOVÁ, Gizela. – ĎURINOVÁ, Ivona. – VAVROVÁ, Katarína. 2012. *Dane podnikateľských subjektov*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2012. s. 41-43. ISBN 978-80-225-3292-1.

zákon č. 582/2004 Z.z o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.¹³

Do skupiny miestnych daní patria aj dane z nehnuteľnosti. Majú fakultatívny charakter a o ich výške rozhoduje obec, ktorá môže zvýšiť alebo znížiť výšku základnej daňovej sadzby pre všetky typy daní z nehnuteľnosti. Sú charakterizované nasledujúcimi druhmi daní:¹⁴

- dane z pozemkov,
- dane zo stavieb,
- dane z bytov a nebytových priestorov,

V ostatných priamych daniach má najvýznamnejšie postavenie **daň z motorových vozidiel**, ktorej predmetom sú motorové a prípojné vozidlá za účelom podnikania. Výnos z tejto dane od 1.1.2015 už nie je príjmom vyššieho územného celku, ale plynie do štátneho rozpočtu. Dôležitou zmenou je zjednotenie sadzieb pre celé územie Slovenska.

1.8.1 Daň z príjmu fyzických osôb

Daň z príjmu fyzických osôb je priama, dôchodková a univerzálna daň v slovenskom daňovom systéme zakotvená v jedinom zákone, a to v zákone o dani z príjmov, Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Najvýznamnejšou zmenou daňovej reformy v roku 2004 bolo zavedenie jednotnej sadzby dane, vďaka čomu sa sprehľadnil daňový systém. Daňovníkom môže byť fyzická osoba s:¹⁵

- neobmedzenou povinnosťou,
- obmedzenou povinnosťou.

Daňovníkom s **neobmedzenou daňovou povinnosťou** môže byť fyzická osoba, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt alebo sa tu obvykle zdržiava aspoň 183 dní v príslušnom kalendárnom roku, a to súvisle alebo v niekoľkých obdobiach. Od 1.1. 2018 sa za daňovníka s neobmedzenou povinnosťou považuje aj fyzická osoba, ktorá má na území SR bydlisko, ak má možnosť ubytovania, ktoré neslúži len na príležitostné ubytovanie a jej zámerom je trvale sa zdržiavať v tomto bydlisku.

¹³ BABČÁK, Vladimír. 2010. *Daňové právo Slovenskej republiky*. Bratislava: EPOS, 2010. s. 304. ISBN 978-80-8057-851-0.

¹⁴ Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

¹⁵ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 2 ods. d – e

Daňovníkom s **obmedzenou daňovou povinnosťou** rozumieme fyzickú osobu, ktorá sa na území Slovenskej republiky obvykle zdržiava len na účely štúdia alebo liečenia alebo ktorá hranice do Slovenskej republiky prekračuje denne alebo v dohodnutých časových obdobiach len na účely výkonu závislej činnosti, ktorej zdroj je na území Slovenskej republiky.

Predmet dane z príjmov fyzickej osoby tvoria:¹⁶

- príjmy zo závislej činnosti (§5),
- príjmy z podnikania z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu (§6),
- príjmy z kapitálového majetku (§7),
- ostatné príjmy (§8).

Podľa zákona do predmetu dane **nemožno** zaradiť:¹⁷

- prijatú náhradu oprávnenej osoby podľa osobitných predpisov získaná vydaním, darovaním alebo dedením nehnuteľnosti, bytu, nebytového priestoru alebo ich častí, alebo hnuťnej veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty okrem príjmu z neho plynúceho a okrem darov poskytnutých v súvislosti s výkonom činnosti podľa § 5 alebo § 6 a darov, ktoré boli poskytnuté poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti od držiteľa,
- úver a pôžičku,
- daň z pridanej hodnoty,
- príjem plynúci z dôvodu nadobudnutia nových akcií a podielov ako aj príjem plynúci z dôvodu ich výmeny pri zrušení daňovníka bez likvidácie, a to aj vtedy, ak súčasťou splnutia, zlúčenia alebo rozdelenia spoločnosti je aj majetok spoločnosti so sídlom v členských štátoch EÚ.

¹⁶ Zákony pre ľudí. [online]. [cit. 15.3.2018].

Dostupné na internete: < <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>>.

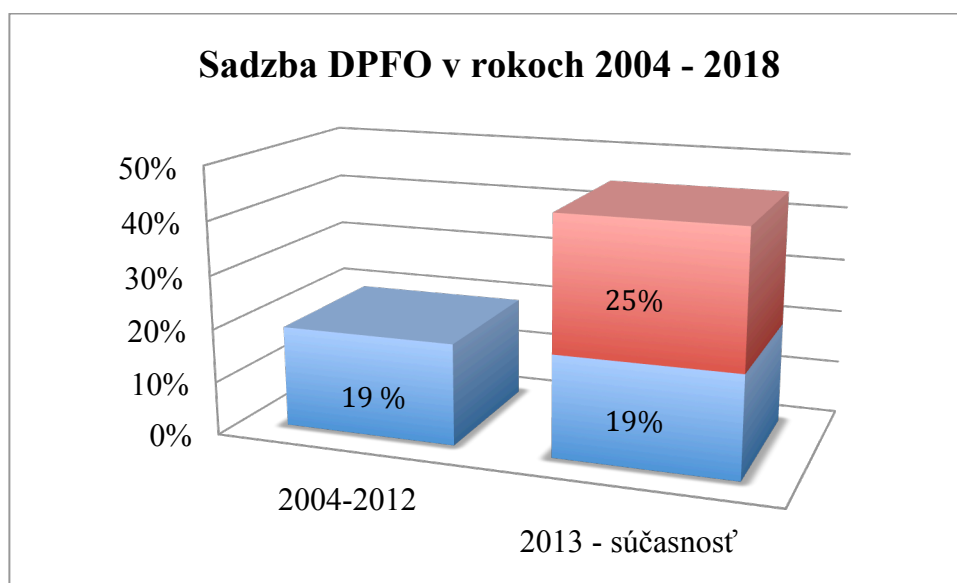
¹⁷ Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, § 3 ods. 2 a-d

Základ dane z príjmov fyzickej osoby môžeme určiť ako súčet:¹⁸

- čiastkových základov dane z príjmov podľa § 5 (zo závislej činnosti) a § 6 ods. 1 a 2 (z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti), ktoré znižujú časť ZD,
- čiastkových základov dane z príjmov podľa § 6 ods. 3 (z príjmov z prenájmu) a § 6 ods. 4 (z použitia diela a použitia umeleckého výkonu) a § 8 z ostatných príjmov).

Sadzba dane z príjmov pre fyzickú osobu za zdaňovacie obdobie roku 2018 je 19% zo základu dane zníženého o daňovú stratu a nezdaniteľné časti základu dane.

Graf č. 1: Vývoj sadzby dane z príjmov FO v rokoch 2004-2018

Zdroj: vlastné spracovanie. Vývoj sadzieb dane z príjmov za roky 2004 až 2018. [online]. [cit. 5.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/2956/category/dan-z-prijmov/article/vyvoj-sadzieb-dane-z-prijmov.xhtml>>.

Z grafu č. 1 pozorujeme, že v rokoch 2004 - 2012 boli príjmy fyzických osôb zdaňované rovnou sadzbou vo výške 19%. V roku 2013 prišla zmena, kedy sa opäť zaviedlo progresívne zdaňovanie príjmov fyzických osôb.

Základná sadzba dane z príjmov fyzickej osoby vo výške 19% sa používa pri výpočte dane z príjmov zo základu dane, ktorý je nižší alebo rovný sume 176,8 – násobku platného životného minima.

¹⁸ Finančná správa. [online]. [cit. 15.3.2018].

Dostupné na internete: < <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-prijmov/fyzicke-osoby#ZakladDane> >.

Zvýšená sadzba dane z príjmov fyzickej osoby vo výške 25% sa používa pri výpočte dane z príjmov z tej časti základu dane, ktorá je vyššia ako 176,8 – násobok životného minima platného k 1.1. kalendárneho roka.

V daňovom systéme sa uplatňujú daňové stimuly na znižovanie daňového zaťaženia prostredníctvom týchto najdôležitejších stimulov pre fyzické osoby:

- nezdaniteľné časti na dani,
- úľavy na dani,
- daňový bonus,
- paušálne výdavky,
- oslobodenie od dane.

Od základu dane je možno odpočítať **nezdaniteľné časti základu dane na daňovníka**. V prípade, že je základ dane za príslušné zdaňovacie obdobie:¹⁹

- Rovný alebo nižší ako 100 – násobok sumy životného minima, ročná nezdaniteľná časť základu dane je suma zodpovedajúca 19,2 – násobku sumy platného životného minima.
- Je vyšší ako 100 – násobok platného životného minima, nezdaniteľná časť základu dane ročne je suma zodpovedajúca rozdielu 44,2 – násobku platného životného minima a jednej štvrtiny základu dane, ak je táto suma nižšia ako nula, nezdaniteľná časť základu dane sa rovná nule.

Ďalšími nezdaniteľnými položkami, ktoré si môže daňovník odčítať od základu dane je tzv. **nezdaniteľná časť na manžela/manželku**, pričom musia byť splnené určité podmienky, keď manželka alebo manžel nedisponujú vlastným príjmom, alebo disponujú, ale nedosahujú 19,2 – násobok životného minima.

Nezdaniteľnou časťou základu dane sú podľa platného ZDP aj príspevky na **doplňkové dôchodkové sporenie** vo výške, v akej boli preukázateľne zaplatené, najviac však do výšky 180 € za rok.²⁰

¹⁹ Zákon číslo 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, §11 ods. 3, a -b

²⁰ Zákon číslo 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 11 ods. 10 - 11

Od 1.1.2018 vstúpila do platnosti zmena zákona, ktorá medzi nezdaniteľné časti základu dane zaraďuje aj preukázateľne zaplatené úhrady súvisiace s **kúpeľnou starostlivosťou** a s ňou spojenými službami v úhrne do výšky 50 €. Táto čiastka môže byť uplatniteľná aj pre manžela/manželku daňovníka a vyživované dieťa.²¹

Okrem týchto odpočítateľných položiek má daňovník možnosť uplatniť daňovú úľavu a tou je **daňový bonus**. Predstavuje sumu daňového zvýhodnenia na vyživované dieťa, ktoré žije s daňovníkom v domácnosti. Je to príjem, ktorý je oslobodený od zdaňovania a znižuje vypočítanú daň. V roku 2018 je mesačný daňový bonus 21,56 €. Pre získanie daňového bonusu musí mať zamestnanec u zamestnávateľa podpísané príslušné vyhlásenie.²²

Paušálne výdavky

Paušálne výdavky si podľa § 6 ods. 10 môže v roku 2018 uplatniť daňovník s príjmami z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktorý nie je platiteľom DPH, alebo ktorý je platiteľom DPH len časť zdaňovacieho obdobia a rozhodne sa, že neuplatní preukázateľné daňové výdavky. Daňovník má nasledujúce dve možnosti pri uplatňovaní výdavkov v roku 2018, a to:²³

- uplatniť si 60 % z úhrnu príjmov z podnikania a z inej samostatne zárobkovej činnosti do výšky 20 000 €,
- uplatniť si 60 % z príjmov z použitia diela a použitia umeleckého výkonu, maximálne do výšky 20 000 €.

V sumách výdavkov sú zahrnuté všetky daňové výdavky daňovníka okrem zaplatených odvodov, ak neboli zahrnuté do základu dane v predchádzajúcich obdobiach, môže si daňovník odvody uplatniť v preukázanej výške.²⁴

²¹ Zákon číslo 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 11 ods. 14

²² Dôležité čísla v podnikaní v roku 2018. [online]. [cit. 14.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3498/category/dane-a-uctovnictvo/article/dolezite-cisla-podnikani-2018.xhtml>>.

²³ Paušálne výdavky v roku 2018. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3590/category/dan-z-prijmov/article/pausalne-vydavky-2018.xhtml>>.

²⁴ Zákon č. 595/2003, Z.z. o dani z príjmov, § 6 ods. 10

Ak má živnostník preukázateľne vynaložené daňové výdavky, môže podľa § 6 ods. 11 viesť počas celého zdaňovacieho obdobia daňovú evidenciu o príjmoch, daňových výdavkoch, hmotnom a nehmotnom majetku, zásobách, pohľadávkach a záväzkoch. Cieľom tejto evidencie je správny výpočet ZD, ako aj prehľadnejšie informácie o jeho podnikateľskej činnosti. Výška odvodov do ZP a SP sa vypočíta zo ZD z príjmov FO.²⁵

Ďalším daňovým stimulom pre FO môže byť oslobodenie od dane, ktoré je zakotvené v § 9 ZDP a vymedzuje rad položiek, ktoré nepodliehajú dani. Ide napríklad o príjmy plynúce z predaja nehnuteľnosti, po uplynutí piatich rokov odo dňa nadobudnutia. Oslobodený príjem od dane je aj v prípade predaja nehnuteľnosti nadobudnutej dedením, ak uplynie aspoň 5 rokov odo dňa nadobudnutia.²⁶

1.8.2 Daň z príjmu právnických osôb

Podobne ako daň z príjmu fyzických osôb, aj daň z príjmu právnických osôb je určená v zákone č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Z makroekonomického pohľadu je táto daň zo skupiny priamych daní najdôležitejšia.

Daňovníkmi sú právnické osoby s obmedzenou alebo neobmedzenou daňovou povinnosťou, ktoré majú sídlo alebo miesto skutočného vedenia na území Slovenskej republiky.²⁷

Predmetom dane daňovníka sú príjmy zo všetkej činnosti a z nakladania s majetkom peňažnej alebo nepeňažnej povahy.

Príjmy, ktoré **nie sú** predmetom dane sú:²⁸

- príjem získaný z podielu zaplatenej dane,
- príjem získaný darovaním,
- podiel na zisku,
- príjem plynúci z dôvodu nadobudnutia nových akcií a podielov ako aj príjem plynúci z dôvodu ich výmeny pri zrušení daňovníka bez likvidácie a to aj vtedy, ak súčasťou splynutia, zlúčenia alebo rozdelenia spoločnosti je aj majetok spoločnosti so sídlom v členských štátoch Európskej únie.

²⁵ Zákon č. 595/2003, Z.z. o dani z príjmov, § 6 ods. 11, a – e

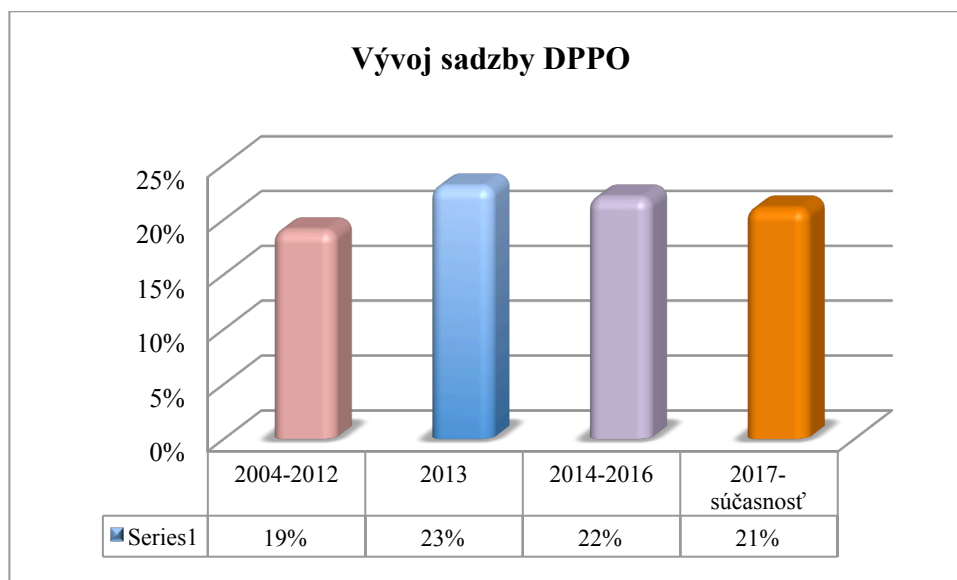
²⁶ Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 9 ods. 1, a – b

²⁷ Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 2, d – e

²⁸ Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 12, ods.7 a – d

Sadzba dane z príjmov právnických osôb je 21 % zo základu dane.

Graf č. 2 : Vývoj sadzby dane z príjmov právnickej osoby v rokoch 2004-2018

Zdroj: vlastné spracovanie. Vývoj sadzieb dane z príjmov za roky 2004 až 2018. [online]. [cit. 22.1.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/2956/category/dan-z-prijmov/article/vyvoj-sadzieb-dane-z-prijmov.xhtml>>.

Na základe grafu č. 2 môžeme tvrdiť, že počas rokov 2004 - 2012 bola sadzba dane z príjmov pre právnické osoby konštantná v hodnote 19%. Od roku 2013 sa však jej hodnota zvýšila o 4 percentuálne body na 23%. Od roku 2014 má sadzba dane klesajúcu tendenciu. Momentálne platná sadzba dane je 21%.

Okrem základných daňových prvkov poznáme aj vedľajšie alebo doplnkové prvky daňovej techniky. Medzi ne zaraďujeme oslobodenie od dane, daňovú úľavu, minimálnu výšku dane, zdaňovacie obdobie, ale aj splatnosť dane.

Zdaňovanie dividend

S účinnosťou od 1.1.2017 sa v SR opäť zaviedlo zdaňovanie dividend. Zdaňujú sa iba dividendy vyplatené zo zisku vytvoreného za účtovné obdobie začínajúce 1.1.2017 a neskôr. Dividendy vyplatené zo zisku v rokoch 2011 – 2016 podliehajú odvodu poistného na zdravotné postenie.

Dividendy sa u fyzických osôb zdaňujú sadzbami 7% a 35%. V prípade vyplatenia alebo prijatia dividendy zo zahraničia postupujeme pri zdaňovaní podľa zmluvy

o zamedzení dvojitého zdanenia, ktorá je uprednostnená pred slovenským zákonom o dani z príjmov.

Dividendy, ktoré sú vyplatené zo zdroja v SR sa zdaňujú zrážkou. Prijemcovia dividendy v tomto prípade nevznikajú žiadne daňové povinnosti.

Ak FO získava dividendy zo zahraničia, zdaní ich sama v daňovom priznaní.

Ak má SR so štátom odkiaľ sú získané dividendy zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia, je nutné sa jej držať. Ak dividendy prichádzajú z nezmluvného štátu, zdaňujú sa sadzbou 35%.²⁹

1.8.3 Daňové stimuly

V tejto kapitole uvedieme najdôležitejšie daňové stimuly, ktoré si môžu uplatniť fyzické a právnické osoby podľa spoločných ustanovení vyplývajúce z platného zákona o dani z príjmov.

Odpisová politika

Odpisovanie charakterizujeme ako postupné zahŕňanie opotrebenia dlhodobého hmotného majetku do účtovných alebo daňových nákladov. Samotný odpis je teda peňažné vyjadrenie opotrebenia DHM v určitom časovom období. Je veľmi dôležité, aby bola výška odpisov správne vyčíslená, keďže ovplyvňuje aj výšku dane z príjmov. V tabuľke č. 2 uvádzame aktuálnu odpisovú politiku na Slovensku.³⁰

²⁹Zdaňovanie podielu na zisku (dividend) sa od roku 2017 mení. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete:

< <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/2965/category/dan-z-prijmov/article/zdanovanie-dividend-2017.xhtml> >.

³⁰Zaraďovanie majetku do odpisových skupín v roku 2018. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.uad.sk/33/zaradovanie-majetku-do-odpisovych-skupin-v-roku-2018-uniqueidmRRWSbk196FPkyDafLfWAAheL-SkszJ0bzTmrYgcjIklbfIAnzAmIQ/>>.

Tabuľka č. 2: Odpisová politika na Slovensku v roku 2018

Odpisová skupina	Doba odpisovania
1	4 rokov
2	6 rokov
3	8 rokov
4	12 rokov
5	20 rokov
6	40 rokov

Zdroj: vlastné spracovanie. Zaradovanie majetku do odpisových skupín v roku 2018. [online]. [cit. 5.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.uad.sk/33/zaradovanie-majetku-do-odpisovych-skupin-v-roku-2018-uniqueidmRRWSbk196FPkyDafLfwAAheL-SkszJ0bzTmrYgcjIklbfIAnzAmIQ/>>.

Ako môžeme z tabuľky vidieť, aktuálne zaradujeme dlhodobý majetok v rámci 6 – tich odpisových skupín s dobou odpisovania 4, 6, 8, 12, 20 a 40 rokov.

Pri rovnomernom odpisovaní je ročný odpis určený ako podiel vstupnej ceny HM a doby odpisovania určenej pre danú odpisovú skupinu v § 26 ods.1.³¹ Pri zrýchlenom odpisovaní HM sa odpisovým skupinám 2 a 3 priradujú rôzne koeficienty. Oba spôsoby sú zobrazené v tabuľkách č. 3 a 4.³²

Tabuľka č. 3: Rovnomerné odpisovanie

Odpisová skupina	Ročný odpis
1	1/4
2	1/6
3	1/8
4	1/12
5	1/20
6	1/40

Zdroj: vlastné spracovanie. Rovnomerné odpisovanie hmotného majetku. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://podpora.financnasprava.sk/364402-Rovnomern%C3%A9-odpisovanie-hmotn%C3%A9ho-majetku->>.

V prvom roku odpisovania HM je uplatnená len pomerná časť z ročného odpisu v závislosti od počtu mesiacov, počnúc mesiacom jeho zaradenia do užívania.

³¹ Zákon 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 27 ods.1

³² Zákon 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 28 ods.1-2

Tabuľka č.4: Zrýchlené odpisovanie

Koeficient pre zrýchlené odpisovanie			
Odpis. skupina	V 1.roku	V ďalších rokoch	Pre zvýšenú ZC
2	6	7	6
3	8	9	8

Zdroj: vlastné spracovanie. *Zrýchlené odpisovanie hmotného majetku*. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://podpora.financnasprava.sk/338445-Zr%C3%BDchlen%C3%A9-odpisovanie-hmotn%C3%A9ho-majetku> >.

Pri HM, ktorý bol uvedený do používania po 31.12.2011 sa ročný odpis pri zrýchlenom odpisovaní určí:³³

- v prvom roku odpisovania HM len pomerná časť z ročného odpisu určeného ako podiel vstupnej ceny a koeficientu, ktorý mu je priradený,
- v ďalších rokoch ako podiel dvojnásobku jeho ZC a rozdielu medzi koeficientom pre ďalšie roky platným pre prislúchajúcu odpisovú skupinu a počtom rokov, kedy sa HM odpisoval.³⁴

Daňovník má možnosť prerušenia odpisovania HM len na jedno celé zdaňovacie obdobie alebo viac celých zdaňovacích období, pričom v ďalšom období pokračuje tak, akoby nebolo prerušené. Prerušiť odpisovanie nemôže daňovník, ktorý si uplatňuje paušálne výdavky podľa § 6 ods. 10. V tomto prípade daňovník odpisuje majetok len evidencie.³⁵ Tento inštitút umožňuje daňovým subjektom optimalizovať daňovú povinnosť.

Odpočet straty – umorovanie straty

O daňovú stratu je možné znížiť daňovníkov ZD (ČZD) zistený z príjmov z podnikania a samostatnej zárobkovej činnosti. Nikdy však nie je možné znížiť ČZD z príjmov zo závislej činnosti. O odpočet tej časti, ktorú nebolo možné uplatniť v čase kedy vznikla, môže daňovník podľa § 30 znížiť ZD rovnomerne počas štyroch bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích období. Nárok na odpočet daňovej straty

³³ Zákon 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 28 ods.1-2

³⁴ Zrýchlené odpisovanie hmotného majetku. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://podpora.financnasprava.sk/338445-Zr%C3%BDchlen%C3%A9-odpisovanie-hmotn%C3%A9ho-majetku> >.

³⁵ Zákon číslo 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 22 ods. 9

zaniká v prípade, ak je daňovník v stave likvidácie, alebo bol naň vyhlásený konkurz. V prípade, ak daňovníkovi vznikol nárok na odpočet daňovej straty, zanikol bez likvidácie, v jeho odpočítavaní pokračuje jeho právny zástupca.³⁶

V daňovom priznaní si za zdaňovacie obdobie 2017 môže FO uplatniť odpočet daňových strát ako 1/4 daňovej straty vykázanéj v rokoch 2014 - 2016 a 1/4 zo súčtu neuplatnených daňových strát v rokoch 2010 – 2013.³⁷

Výdavky na vedu a výskum – superodpočet

Od 1.januára 2018 prišla do platnosti novela zákona § 30 c o dani z príjmov, ktorá pojednáva o zvýšení percentuálnej sadzby **superodpočtu** výdavkov (nákladov) na výskum a vývoj. Za každý zrealizovaný projekt výskumu a vývoja bude možné odpočítať 100% (zvýšenie o 75% s predchádzajúcim obdobím) výdavkov resp. nákladov na výskum a vývoj.

Ďalšou novinkou v slovenskej daňovej legislatíve je fakt, že licencie za počítačový program bude možné zahrnúť do výpočtu superodpočtu. Podmienkou však je, že tento program resp. softvér musí byť využívaný počas realizácie vedecko – výskumného projektu. Vláda SR chce týmto opatrením podnietiť podnikateľské subjekty k rozširovaniu svojich výskumných tímov najmä o absolventov škôl.³⁸

1.9 Daňový systém Írskej republiky

Írsko je parlamentnou republikou, na ktorej čele stojí prezident. Dvojkomorový systém predstavuje Senát a Snemovňa reprezentantov. Írsko je pomerne malou krajinou, ktorá má jeden z najjednoduchších daňových systémov v EÚ. Vyznačuje sa prehľadnosťou a jednoduchosťou. Priame dane sú jedny z najnižších v celej EÚ, a to aj napriek finančnej kríze, ktorá krajinu v roku 2008 postihla.

Írsko poskytuje dobré podmienky pre vstup zahraničného kapitálu vďaka nízkym daňovým sadzbám a iným daňovým stimulom, ktoré sú lákadlom pre zahraničných

³⁶ Zákon číslo 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 30 ods. 1 – 2

³⁷ Odpočet daňovej straty. [online]. [cit. 14.3.2018].

Dostupné na internete: < <https://podpora.financnasprava.sk/744059-Odpo%C4%8Det-da%C5%88ovej-straty>>.

³⁸ Superodpočet nákladov na výskum a vývoj porastie od 1.1.2018 na 100%. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3446/category/dan-z-prijmov/article/superodpocet-vyskum-vyvoj-1-1-2018.xhtml>>.

investorov. Výber daní v Írsku zastrešuje úrad s názvom Office of the Revenue Commissioners. Daňový systém je postavený na základe daňových preddavkov (PAYE – pay as you earn), ktoré sú po skončení zdaňovacieho obdobia zúčtované. Írsky daňový systém prešiel počas posledných dekád viditeľnými zmenami. Od veľkého otrasu, cez krízu až po súčasné zotavenie. Za dôležité môžeme považovať zavedenie dane z uhlíka v roku 2010, zvýšenie spotrebných daní a opätovné zavedenie dane z nehnuteľnosti v roku 2013.³⁹

Írsky daňový systém sa tak ako slovenský primárne delí na:⁴⁰

Priame dane

Daň z príjmov

- Dane z príjmov fyzických osôb
- Dane z príjmov právnických osôb

Majetkové dane

- Daň z nehnuteľnosti
- Daň z dedičstva a daň z darovania

Nepriame dane

- Daň z pridanej hodnoty
- Spotrebné dane

1.10 Priame dane

Medzi priame dane v Írsku zaraďujeme takisto ako na Slovensku dve veľké skupiny daní a to dôchodkové a majetkové dane. Medzi dôchodkové môžeme zaradiť daň z príjmov fyzických osôb a daň z príjmov právnických osôb inak nazývaná aj korporátna daň. Do skupiny majetkových daní zaraďujeme daň z nehnuteľnosti a daň z dedičstva a darovania.

³⁹ The Irish tax system in an international context. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.publicpolicy.ie/wp-content/uploads/The-Irish-Tax-System-in-an-International-Context.pdf>>.

⁴⁰ SCHULTZOVÁ, Anna. 2012. *Daňové sústavy štátov Európskej únie*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2012. s. 99. ISBN 978-80-225-3457-4.

1.10.1 Daň z príjmu fyzických osôb

Za **daňovníkov** sú v írskom daňovom systéme považované tieto osoby:⁴¹

- **Rezidenti** – majú neobmedzenú daňovú povinnosť a pôsobia v Írsku dlhšie ako 183 dní zdaňovacieho obdobia alebo 280 dní a viac v zdaňovacom období plus predošlý zdaňovací rok spolu s minimom 30 dní v každom roku.
- **Nerezidenti** – majú obmedzenú daňovú povinnosť iba z príjmov, ktoré dosiahli v Írsku.

Ako môžeme vidieť podľa tabuľky číslo 5, írsky daňový systém má v roku 2018 dve základné sadzby dane z príjmu fyzických osôb a to 20 % - nú sadzbu dane, inak nazývanú aj štandardná miera zdanenia (standard rate of tax) a vyššiu sadzbu dane predstavujúcu 40% zo základu dane, ktorú platí daňovník v závislosti, či ide o slobodného jednotlivca, ovdoveného alebo manželský pár s jedným alebo dvoma príjmami.

Tabuľka č. 5: Daň z príjmov fyzických osôb v roku 2018

Status/základ dane	Daňová sadzba
Slobodný, ovdovený	
0 – 34 550 €	20 %
34 551 € a viac	40 %
Zosobášený pár/civilné partnerstvo (jeden príjem)	
0 – 43 550 €	20 %
43 551 € a viac	40 %
Zosobášený pár/civilné partnerstvo (dva príjmy)	
0 – 69 100 €	20 %
69 101 € a viac	40 %
Jeden rodič	
0 – 38 550 €	20 %
38 551 € a viac	40%

Zdroj: vlastné spracovanie. Revenue. Tax rates 2018. [online]. [cit. 15.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.revenue.ie/en/personal-tax-credits-reliefs-and-exemptions/tax-relief-charts/index.aspx> >.

⁴¹ Tax residence. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.revenue.ie/en/jobs-and-pensions/tax-residence/how-to-know-if-you-are-resident-for-tax-purposes.aspx> >.

Čo sa týka daňových sadzieb, tie sú od roku 2015 nemenné, a to na hranici 20% a 40%. Základ dane sa však pre jednotlivé kategórie v roku 2018 oproti minulému roku menil. Keď v roku 2017 odovzdal slobodný rodič 20% pri základe dane 33 800 €, v roku 2018 je to o 750 € viac (34 550 €). Takisto sa zvýšili základy dane aj pre ostatné kategórie.

V Írsku majú daňovníci nárok na rôzne daňové kredity (tax credits), úľavy na dani a výnimky. Zohľadňuje sa pritom viacero kategórií ako napríklad vek, sociálne pomery alebo zdravotný stav daňovníka. Kredity môžu byť pridelené štátom, alebo je o ne nutné požiadať vyplnením príslušných formulárov. Tieto odpočty sú pomerne rozsiahle, preto uvádzame len tie, ktoré využijeme v praktickej časti a považujeme ich za najdôležitejšie. V tabuľke č. 6 sa nachádzajú aktuálne sadzby odpočítateľných položiek.

Tabuľka č. 6: Tax credits v roku 2018

Stav daňovníka	Tax credit
Slobodná osoba	1 650 €
Zosobášená osoba/civilný partner	3 300 €
Ovdovená osoba alebo civilný partner s dieťaťom	1 650 €
Ovdovená osoba alebo civilný partner bez dieťaťa	2 190 €
Ovdovený rodič – 1. rok po smrti partnera	3 600 €
Ovdovený rodič – 2. Rok po smrti partnera	3 150 €

Zdroj: vlastné spracovanie. Revenue. Tax rates, bands and reliefs. [online]. [cit. 15.3.2018]. Dostupné na internete:<<https://www.revenue.ie/en/personal-tax-credits-reliefs-and-exemptions/tax-relief-charts/index.aspx>>.

Za ďalší dôležitý daňový kredit môžeme považovať tzv. employee tax credit alebo aj daňový kredit zamestnanca zdaniteľný podľa systému PAYE. Suma, na ktorú si môže daňovník nárokovať závisí od jeho ročného príjmu. Maximálny daňový kredit na zamestnanca je v roku 2018 vo výške 1 650 €. Ak má daňovník vyšší príjem ako 8 250 €, má nárok na uplatnenie celej sumy. Ak je výška príjmu nižšia, daňovník si môže odpočítať

20% z ročného príjmu, pričom má nárok len na jeden daňový kredit na zamestnanca bez ohľadu nato, v koľkých zamestnaniach pracuje.⁴²

V Írsku si môže daňovník uplatniť v rámci zdanenia zamestnancov rôzne úľavy na dani. Príslušná výška odpočtu je dohodnutá medzi zástupcami jednotlivých zamestnaní a daňovým úradom a je zachytená v zozname zamestnaní, ktorých sa tento odpočet týka. Všetci zamestnanci príslušnej triedy si môžu následne nárokovať na odpočet vo vlastných tax credits za zdaňovacie obdobie.⁴³

1.10.2 Kapitálové dane

Kapitálové dane sa v Írsku rozdeľujú na dve nasledovné skupiny, pričom oba typy daní môžu v Írsku podliehať zdaneniu na základe rôznych kritérií:⁴⁴

- Dane z akvizície (Capital acquisitions tax – CAT)
- Dane zo zisku z predaja majetku (Capital gains tax – CGT)

Dane z akvizície platia daňovníci v tom prípade, ak obdržia dar alebo dedičstvo. Dar alebo dedičstvo sa zdaňuje, ak jeho hodnota presahuje určitý limit.

Daň sa vzťahuje na všetky nehnuteľnosti nachádzajúce sa na území Írska. Môže sa však vzťahovať aj na majetok, ktorý nie je v Írsku, ale darca alebo príjemca má trvalé bydlisko na území Írskej republiky. Ak daňovník obdrží dar alebo dedičstvo od svojho manžela/manželky alebo občianskeho partnera, je oslobodený od platenia dane z kapitálových akvizícií.

V nasledujúcom texte demonštrujeme bližšie špecifiká jednotlivých skupín CAT:

Skupina A

Je aplikovaná v tom prípade, ak je príjemca daru alebo dedičstva dieťa darcu. Pričom írsky zákon zohľadňuje aj nevlastné alebo adoptované dieťa. Platí však pravidlo, že rodič musí byť výlučným vlastníkom celého dedičstva svojho dieťaťa. Ak tomu tak nie je, akýkoľvek dar alebo dedičstvo sa následne zaraďuje do skupiny B.

⁴²Revenue. Employee tax credit. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.revenue.ie/en/personal-tax-credits-reliefs-and-exemptions/income-and-employment/employee-tax-credit/index.aspx>>.

⁴³Revenue. Flat – rate expense allowances. [online]. [cit. 4.4.2018]. <<https://www.revenue.ie/en/employing-people/employee-expenses/flat-rate-expense-allowances/index.aspx>>.

⁴⁴Capital taxes. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <http://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/capital_taxes/>.

Skupina B

Je aplikovaná pre nasledujúcich príjemcov:

- rodič,
- starý rodič,
- vnuk/čka alebo pravnuk/pravnučka,
- brat alebo sestra,
- synovec alebo neter.

Ak má vnuk/čka menej ako 18 rokov a získava dar resp. dedičstvo od svojich starých rodičov, môže byť zaradené do skupiny A v tom prípade, že vnukovi/čkini rodičia by už nežili.

Skupina C

Do tejto skupiny patria všetci daňovníci, ktorí majú príbuzenský vzťah s darcom a zároveň nepatria do skupiny A ani B. Najaktuálnejší zoznam limitov je zhrnutý v tabuľke č. 7.

Tabuľka č. 7: Limity CAT platné od 12.10.2016

Skupina	Limit	
Skupina A	310 000 €	Platí, ak je príjemcom dieťa (vrátane adoptovaného dieťaťa).
Skupina B	32 500 €	Platí, ak je príjemcom brat, sestra, neter, synovec.
Skupina C	16 250 €	Platí vo všetkých ostatných prípadoch.

Zdroj: vlastné spracovanie. Capital acquisitions tax. [online]. [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <http://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/capital_taxes/capital_acquisitions_tax.html>.

Sadzba dane z kapitálových akvizícií je vo výške 33 % z darov resp. dedičstiev uskutočnených 5.12.2012 a neskôr (dovtedy platná sadzba bola vo výške 30 %). Táto sadzba platí len pre limity, ktorú presahujú horeuvedené sumy.

Daň zo zisku z predaja majetku (capital gain tax – CGT) je druhom dane, ktorá je vyrubená z kapitálového zisku vyradenia akéhokoľvek hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku. Je splatná osobou, ktorá uskutočňuje vyradenie. Zisk predstavuje rozdiel medzi cenou, ktorú daňovník zaplatil za majetok a cenou, za ktorú ju následne predal. Likvidácia majetku zahŕňa akýkoľvek prevod vlastníctva prostredníctvom výmeny, daru alebo

vyrovnania správcov. Prevody majetku medzi manželmi a civilnými partnermi, ktorí žijú v oddelenej domácnosti sú oslobodené od CGT, ak sú vykonané na základe súdneho nariadenia alebo ide o dohodu partnerov pri rozvoде.

Platná sadzba CGT predstavuje od 5.12.2012 takisto ako pri ostatných kapitálových daniach 33 %. Vyradenie uskutočnené v období pred 5.12.2012 je zdaňované sadzbami, ktoré uvádza tabuľka č. 8.⁴⁵

Tabuľka č. 8: Sadzba CGT v minulosti

Vyradenie majetku	Sadzba CGT
7.12. 2011 – 5.12.2012	30 %
8.4.2009 – 6.12.2011	25%
15.10.2008 – 7.4.2009	22 %
Pred 14.10.2008	20 %

Zdroj: vlastné spracovanie. Capital gain tax. [online]. [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <http://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/capital_taxes/capital_gains_tax.html>.

1.10.3 *Daň z príjmov právnických osôb*

Daň z príjmov právnických osôb inak nazývaná aj korporátna daň je povinná všetkým právnickým osobám s daňovým domicilom v Írsku. Daňovníkmi sú:

- **Rezidenti**, ktorí sú zdaňovaní na základe celosvetového príjmu. Ich zriadenie a kontrola prebieha na území Írska.
- **Nerezidenti** – sú zdaňovaní podľa írskeho zdroja príjmu. Obchodujú prostredníctvom pobočky alebo zastúpenia v Írsku.⁴⁶

Rôzne pravidlá rezidencie sa môžu vzťahovať na spoločnosť v závislosti od toho, či bola zaregistrovaná v Írsku pred 1.1.2015 alebo neskôr. Spoločnosť sa tu považuje za daňového rezidenta, ak bola zaregistrovaná v Írsku 1.1.2015 alebo neskôr. To platí, pokiaľ sa s ňou nevzťahuje daňová spoločnosť v inej krajine podľa dohody o zamedzení dvojitého zdanenia.

⁴⁵ Capital gain tax. [online]. [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <http://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/capital_taxes/capital_gains_tax.html>.

⁴⁶ Revenue. Corporation tax. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.revenue.ie/en/companies-and-charities/corporation-tax-for-companies/corporation-tax/index.aspx>>.

Ak bola spoločnosť založená pred 1.1. 2015, ide o prechodné obdobie do 31.12. 2020. Od tohto dátumu sa spoločnosť bude považovať za daňového rezidenta, pokiaľ nie je daňovo rezidentom v inej krajine podľa dohody o zamedzení dvojitého zdanenia.

Sadzba dane z príjmov právnických osôb je v Írsku ustálená na 12,5 % základu dane. Svoje historické maximum dosiahla v roku 1982 s hodnotou 50 % a momentálne si od roku 2003 drží svoje minimum predstavujúce 12,5 %. Je to daň z aktívnych príjmov a predstavuje jednu z najnižších daní z príjmov právnických osôb v Európe, preto je atraktívna pre vstup zahraničných investorov do krajiny.⁴⁷

Ďalšou daňou z príjmov právnických osôb je 25 % - ná sadzba dane pre tzv. pasívny príjem (príjem z prenájmu majetku alebo investícií). Väčšina spoločností však spadá do prvej sadzobnej skupiny.⁴⁸

Zdaňovanie dividend

Dividendy získané rezidentskou spoločnosťou od inej írskej spoločnosti sú vo všeobecnosti oslobodené od dane z príjmov právnických osôb.

Dividendy získané od zahraničnej spoločnosti podliehajú dani z príjmov právnických osôb v čase, keď sú dividendy splatné. Dividendy získané od spoločnosti so sídlom v členskom štáte EÚ sa môžu kvalifikovať na zvýšenie úveru až do výšky dane o zisk v tejto krajine.⁴⁹

1.10.4 Vybrané zrážkové dane

Medzi druhy zrážkových daní patrí v Írsku **Relevant contracts tax**⁵⁰ (RCT). Ide o daň, ktorá sa uplatňuje medzi hlavným dodávateľom a subdodávateľom najčastejšie v odvetví stavebníctva a lesníctva. Súčasnú sadzbu RCT predstavujú 20 a 35%. Sadzba vo výške 20% sa vzťahuje na subdodávateľov, ktorí sú registrovaní v Írsku a majú dobrú evidenciu dodržiavania daňových predpisov. Sadzba 35 % sa uplatňuje v prípade, že

⁴⁷ Ireland corporate tax rate. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://tradingeconomics.com/ireland/corporate-tax-rate>>.

⁴⁸ How to qualify for 12,5 % corporate tax in Ireland. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://accountantonline.ie/how-to-qualify-for-corporation-tax-in-ireland/>>.

⁴⁹ Deloitte. International tax Ireland highlights 2018. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-irelandhighlights-2018.pdf>>.

⁵⁰ Ireland. Corporate – withholding taxes. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://taxsummaries.pwc.com/ID/Ireland-Corporate-Withholding-taxes>>.

subdodávateľ nie je registrovaný platiteľ dane v Írsku alebo nemá dostatočný záznam o dodržiavaní daňových predpisov.

Ďalšou zrážkovou daňou je **Professional services withholding tax**⁵¹ (PSWT), ktorá sa odpočíta od platieb za profesionálne služby zo strany štátnych inštitúcií. Medzi takéto služby môžeme zaradiť geologické služby, farmaceutické, veterinárne, inžinierske, účtovnícke, audítorské a podobne. Momentálna sadzba je vo výške 20%.

1.10.5 *Daňové stimuly*

Írsko ponúka veľmi dobré podmienky pre vstup zahraničného kapitálu. Všetky politické strany v krajine podporujú prílev zahraničných investícií a preto sa írsky vláda snaží zaistiť podnikateľom, čo najvýhodnejšie podmienky pre ich rozvoj. V poslednom období prišlo k modernizácii infraštruktúry a zahraniční investori získavajú množstvo úľav a grantov ako aj rozsiahle oslobodenia od zrážkovej dane, z dividend a úrokov. Absencia kontrolných pravidiel zahraničných spoločností a existencia stimulačných balíčkov, ktoré maximalizujú finančnú pomoc takisto podporujú podnikateľov v ich činnosti. Vládne stimuly sa zameriavajú na zahraničných investorov, ktorí ponúkajú vysokokvalifikované pracovné miesta. Takisto je Írsko krajinou, ktorá podporuje vznik startupov vďaka nízkej byrokracii a nízkym daňovým sadzbám.⁵²

Zaujímavé sú pre podnikateľov najmä tieto výhody:⁵³

- 12,5% - ná sadzba dane z príjmu právnických osôb,
- 25% - ný kredit z oprávnených výdavkov na vývoj a výskum,
- 37,5% - ný celkový efektívny odpočet dane
- zrýchlené daňové odpisy pre schválené energeticky účinné zariadenia,
- účinný, právny, regulačný a daňový systém,
- schopnosť využívať duševné vlastníctvo pri výhodných daňových sadzbách.

Odpisová politika

Odpisy nie sú v Írsku odpočítateľnou položkou. Namiesto toho sa daňové odpisy (capital allowances) kalkuluju rovnomerne vo vzťahu k nákladom, ktoré vznikli

⁵¹ Revenue. Professional services withholding tax. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.revenue.ie/en/self-assessment-and-self-employment/pswt/what-are-professional-services.aspx>>.

⁵² Deloitte. Taxation and investment in Ireland 2017. [online]. [cit. 9.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-irelandguide-2017.pdf>>.

⁵³ Ireland. Corporate – tax credits and incentives. [online]. [cit. 9.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://taxsummaries.pwc.com/ID/Ireland-Corporate-Tax-credits-and-incentives>>.

v súvislosti s majetkom, ktorý spoločnosť uviedla do používania. Uplatňujú sa tieto sadzby:

Tabuľka č. 9 : Odpisové sadzby v Írsku

Druh majetku	Odpisová sadzba
Stroje a strojové zariadenia	12,5%
Priemyselné budovy	4%
Motorové vozidlá	12,5%
Duševné vlastníctvo	7%

Zdroj: vlastné spracovanie. Ireland. Corporate deductions. [online]. [cit. 12.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Ireland-Corporate-Deductions>>.

Odpisy sa vypočítajú na základe nákladov po odpočítaní grantov, s výnimkou zariadení a strojov určených na ľudskú spotrebu. V takomto prípade sa odpisy počítajú z hrubých nákladov. Odpisy na automobily sú obmedzené na kapitálové náklady vo výške 20 000 € a môžu byť obmedzené v závislosti od úrovne emisií uhlíka vozidla.⁵⁴

Výdavky na vedu a výskum

Ak spoločnosť vynakladá finančné prostriedky na vedu a výskum, môžu si uplatniť 25% - ný tax credit. Tax credit sa vypočíta ako 25% oprávnených výdavkov a používa sa na zníženie dane z príjmov právnických osôb. Spoločnosť môže požiadať o uplatnenie tohto stimulu ak sú jej príjmy zdaňované v Írsku, ak vykonáva kvalifikované činnosti v oblasti vedy a výskumu.

1.11 Meranie daňového zaťaženia

Vzhľadom na fakt, že sa v praktickej časti našej práce zaoberáme kalkuláciou daňového zaťaženia vo vybraných krajinách, považujeme za nevyhnutné bližšie popísať túto problematiku v nasledujúcej časti. Daňové zaťaženie môžeme vyjadrovať nasledujúcimi ukazovateľmi:⁵⁵

- makroekonomické ukazovatele – daňová kvóta I, daňová kvóta II, zložená daňová kvóta,

⁵⁴ Ireland. Corporate deductions. [online]. [cit. 12.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Ireland-Corporate-Deductions>>.

⁵⁵ LÉNÁRTOVÁ, Gizela. 2015. Daňové systémy. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2015. s. 266. ISBN 978-80-2254-029-2.

- daňové sadzby – nominálne, priemerné a efektívne daňové sadzby,
- časový ukazovateľ (deň daňovej slobody),
- parciálne ukazovatele – daňový klin, hraničná efektívna sadzba.

Na dosiahnutie výsledkov v praktickej časti analyzujeme výpočet daňovej kvóty I, efektívnej daňovej sadzby, dňa daňovej slobody a daňového klinu. Preto si podrobnejšie zdefinujeme dané ukazovatele.

Medzi makroekonomické ukazovatele zaraďujeme **daňovú kvótu**, ktorú možno vyjadriť ako podiel vybraných daní do rozpočtov na vytvorenom HDP. Rozlišujeme nasledujúce tri daňové kvóty:⁵⁶

- Daňová kvóta I – podiel všetkých daní na HDP
- Daňová kvóta II – podiel daní a povinných odvodov sociálneho zabezpečenia na HDP
- Zložená daňová kvóta
- Daňová kvóta III – príjmy z iných povinných odvodov a poplatkov na HDP

Daňová kvóta I je podielom všetkých daní na vytvorenom HDP a vyjadruje daňové zaťaženie v danej krajine. Jej spôsob výpočtu je nasledovný:

$$\text{Daňová kvóta I} = \frac{\text{vybrané dane}}{\text{HDP}}$$

Daňová kvóta II vyjadruje podiel skutočne odvedených odvodov do poisťných fondov.

$$\text{Daňová kvóta II} = \frac{\text{odvedené poisťné zamestnancami a zamestnávateľmi}}{\text{HDP}}$$

Zložená daňová kvóta predstavuje podiel vybraných daní a odvodov na HDP. Vyjadruje celkové daňovo – odvodové zaťaženie.

$$\text{Zložená daňová kvóta} = \frac{\text{zaplatené dane+odvody}}{\text{HDP}}$$

Niektorí autori uvádzajú **daňovú kvótu III** ako súčet všetkých poplatkov, ktoré musia daňovníci uhradiť (vrátane koncesionárskych poplatkov, povinné poistenie motorových vozidiel a pod) na HDP.⁵⁷

⁵⁶ Efektívne agregátne daňové zaťaženie v SR. [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/PUBLIK%5C08_kol2.pdf>.

Daňové zaťaženie sa dá veľmi ľahko vyjadriť pomocou daňových sadzieb. Daňová teória rozlišuje tieto sadzby dane:⁵⁸

- **Marginálna sadzba** dane je poslednou výškou základu dane v daňovom pásme. Ak je hranica prekročená, sadzba dane je vyššia. Pri prekročení si podnikateľské subjekty následne vyberajú výhodnejšie a nižšie zdanené odvetvia pre ich podnikateľské aktivity.
- **Nominálna sadzba** dane vyjadruje všetky sadzby týkajúce sa jednotlivých druhov daní.
- **Efektívna sadzba** daní sa snaží o zlepšenie v rôznych oblastiach ako rozvoj investičných aktivít alebo prílev zahraničného kapitálu.

Zavedením novej dane alebo jej zmenou spôsobuje zmenu v správaní jednotlivcov a to najmä preto, lebo ľudia sa snažia, čo najnižšie zdanenie využiť v čo najväčšie uspokojenie svojich potrieb. Na základe tejto skutočnosti je používaná substitúcia, kedy sa tovary nahrádzajú za také, ktoré ľuďom prinášajú rovnakú alebo podobnú efektívnosť. V ekonomike to však znamená stratu pre štátny rozpočet.⁵⁹

Nominálne daňové sadzby sú ľahko interpretovateľné a sú najjednoduchším údajom o výške daňového zaťaženia. Vytvárajú však nedostatočne pravdivú informáciu o reálnej výške daňového zaťaženia v krajine. Výška dane z príjmov je určená nielen sadzbou dane z príjmov, ale aj základom dane z príjmov so zložitým výpočtom. Za objektívnejší ukazovateľ považujeme efektívnu sadzbu dane z príjmov. Tá poskytuje naozajstnú výšku daňového zaťaženia.⁶⁰

Jej hodnota nám zobrazuje, aká sadzba dane by nám postačila na výber daní v aktuálnom časovom období, ak by všetky subjekty odvádzali dane poctivo.

⁵⁷ LÉNÁRTOVÁ, Gizela. 2015. Daňové systémy. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2015. s .267-268. ISBN 978-80-2254-029-2.

⁵⁸ SCHULTZOVÁ, Anna. 2011. *Daňovníctvo daňová politika a teória I*. Bratislava: Iura edition, 2011. s.37-38. ISBN 978-80-8078-407-2.

⁵⁹ BOJŇANSKÝ, Jozef. a kol. 2006. *Dane podnikateľských subjektov*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. s. 124 . ISBN 80-8069-907-4.

⁶⁰ Efektívna sadzba dane z príjmov. [online]. [cit. 15.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/1591/category/dan-z-prijmov/article/efektivna-sadzba-dane-z-prijmov.xhtml> >.

Výpočet efektívnej daňovej sadzby je nasledovný:

$$\text{Efektívna sadzba dane} = \frac{\text{daň z príjmov (splatná + odložená daň z príjmov)}}{\text{celkový výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred danením}} \times 100$$

Deň daňovej slobody (ďalej len DDS) môžeme interpretovať ako deň, ktorý rozdelí rok do dvoch fiktívnych období. V prvom období pracuje daňovník na daniach, ktoré následne odvedie do štátu. V druhom období začína zarábať sám na seba. Vďaka nemu dokážeme definovať, koľko dní pracuje daňovník v prospech štátu a koľko dní zarába sám na seba. Takisto môžeme tvrdiť, že tento deň je indikátorom efektívneho hospodárenia vlády - poskytuje informáciu, v akej miere štát prerozdeľuje hodnoty, ktoré sa v ekonomike vytvorili. Metodológia výpočtu DDS je v súčasnosti nejednotná. Napríklad v Spojených štátoch amerických je zobrazená ako podiel všetkých daní na celkových príjmoch obyvateľov. Na zistenie DDS používame nasledujúci výpočet.⁶¹

$$\text{DDS} = \frac{\text{konsolidované výdavky verejného sektora}}{\text{DPH danej krajiny}}$$

Medzi parciálne ukazovatele merania daňového zaťaženia zaradujeme **daňový klin**, ktorý vyjadruje rozdiel v daňovom a odvodovom zaťažení pracovníkov s vyšším a nižším príjmom. Znižuje príjmy zamestnancov o dane a odvody hradené zamestnancom a zvyšuje mzdové náklady o dane a odvody platené zamestnávateľom. Platí pravidlo, ak je rozdiel výrazný, tým menší je záujem o zamestnávanie nízkopríjmovej časti obyvateľstva. Vyšší daňový klin zapríčiňuje stratu motivácie obyvateľstva danej krajiny pracovať. Dôsledkom je fakt, že vyššie zdanenie príjmov sa považuje za neefektívne. Daňový klin môžeme vypočítať podľa nasledujúceho vzorca:⁶²

$$\text{Daňový klin} = \frac{\text{daň z príjmov znížená o daň.bonus + odvody zamestnávateľa + odvody zamestnanca}}{\text{hrubý príjem zamestnanca + odvody zamestnávateľa}} \times 100$$

Daňový klin môžeme sledovať z viacerých hľadísk, preto rozlišujeme aj:⁶³

⁶¹ Deň daňovej slobody 2017. [online]. [cit. 8.4.2018]. Dostupné na internete: < http://www.hayek.sk/wp-content/uploads/2017/06/dds_2017_ts.pdf >.

⁶² TKÁČ, M. *Zamestnanosť a jej sociálne – ekonomické súvislosti v európskom priestore*. 2014. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014. ISBN 978-80-225-3873-2.

⁶³ LÉNÁRTOVÁ, Gizela. 2015. *Daňové systémy*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2015. s. 275-276. ISBN 978-80-2254-029-2.

Hrubý daňový klin zobrazuje koľko daní a odvodov musí byť odvedených do štátneho rozpočtu z hrubého príjmu zamestnanca.

$$\text{Hrubý daňový klin} = \frac{\text{daň+odvody zamestnanca a zamestnávateľa}}{\text{hrubý príjem zamestnanca}}$$

Čistý daňový klin vyjadruje koľko peňažných jednotiek tvoria odvody a dane z celkových mzdových nákladov, ktoré musí zamestnávateľ vynaložiť na zamestnanca.

$$\text{Čistý daňový klin} = \frac{\text{daň+odvody zamestnanca a zamestnávateľa}}{\text{celková cena práce}}$$

Efektívny daňový klin je počítaný podľa OECD a vyjadruje celkovú daňovú a odvodovú zaťaženosť práce.

$$\text{Efektívny daňový klin} = \frac{\text{daň+odvody zamestnanca a zamestnávateľa} - \text{štátne transfery}}{\text{celkové mzdové náklady}}$$

Daňová incidencia

Daňová incidencia alebo inak nazývaný daňový dopad definuje rozdelenie daňového bremena pomedzi daňové subjekty. Pre daňovníka je to dôležitá informácia, kdeže je nutné vedieť, komu sa zníži disponibilný dôchodok a kto bude znášať túto daň. Jedná sa o zákonný dopad dane alebo skutočný dopad dane. Zákonný dopad dane hovorí o tom, aby si subjekty plnili svoje daňové povinnosti a neboli sankcionované. O tom, ktorý subjekt znáša daň, hovorí skutočný dopad dane, pričom ten sa týka iba jednotlivcov.⁶⁴

⁶⁴ BOJŇANSKÝ, Jozef. a kol. 2006. *Dane podnikateľských subjektov*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. s. 110 . ISBN 80-8069-907-4.

2 Cieľ práce

Primárnym cieľom diplomovej práce je porovnať daňové systémy vybraných krajín, a to Slovenskej republiky s daňovým systémom Írskej republiky, poukávanie na spoločné a odlišné znaky oboch daňových systémov a porovnanie daňového zaťaženia na makro- ako aj na mikro-úrovni. Práca sa zameriava na zdaňovanie príjmov s dôrazom na zdaňovanie príjmov fyzických osôb.

Na naplnenie hlavného cieľa nám poslúžia nasledujúce čiastkové ciele:

- teoretická charakteristika daňového systému, daňových princípov a prvkov daňovej techniky;
- vymedzenie slovenského a írskoho daňového systému ako celku a charakteristika daní z príjmu fyzickej a právnickej osoby;
- porovnanie daňových systémov z makroekonomického hľadiska na základe ukazovateľov HDP na obyvateľa, daňovej kvóty, daňového klinu a dňa daňovej slobody, pričom porovnáваме daňovo – odvodové zaťaženie v krajinách;
- porovnanie daňových systémov z mikroekonomického hľadiska – porovnanie právnej úpravy zdaňovania príjmov FO a následne daňovo – odvodové zaťaženie zamestnanca a samostatne zárobkovo činnnej osoby na Slovensku aj v Írsku;
- zosumarizovanie a zhodnotenie daňových systémov vybraných krajín na základe zistených informácií. Poukávanie na spoločné a odlišné znaky, ako aj pozitívne a negatívne stránky oboch daňových systémov.

3 Metodika práce a metody skúmania

V diplomovej práci sme využili niekoľko teoretických a empirických metód pre dosiahnutie spomínaných cieľov.

V úvodnej časti našej záverečnej práce sme pomocou metódy deskripcie vymedzili daňové sústavy Slovenska a Írska, ktoré predstavujú fundamentálny základ pre následné analýzy. Aplikáciu analýzy, alebo aj rozloženie celku na časti za účelom hlbšieho poznania sme využili takmer v celej práci pri zisťovaní mikro aj makroekonomických údajov. Dôležitú úlohu pri tvorbe analytickej časti práce zohralo štúdium jednotlivých daňových zákonov, ako aj ich noviel. Analýzu dopĺňala syntéza, vďaka ktorej sme nadobudnuté poznatky spojili do jedného celku.

Metóda komparácie je najdôležitejšou metódou, ktorú sme v diplomovej práci využívali. Aplikovali sme ju najmä v diskusii a v závere, kde sme porovnávali získané výsledky kalkulácie daňovo – odvodového zaťaženia Slovenskej a Írskej republiky demonštrované na modelových príkladoch zamestnanca a živnostníka. Porovnaním sme sa snažili poukázať na odlišné, ale aj rovnaké znaky jednotlivých daňových systémov.

Metóda indukcie bola využitá na vytváranie všeobecných záverov na základe zhodnotenia základných dostupných informácií. V neposlednom rade je treba spomenúť, že v poslednej časti práce bola použitá metóda abstrakcie, prostredníctvom ktorej sme teoretické poznatky, ktoré sme nadobudli začlenili do vzorového príkladu.

4 Výsledky práce

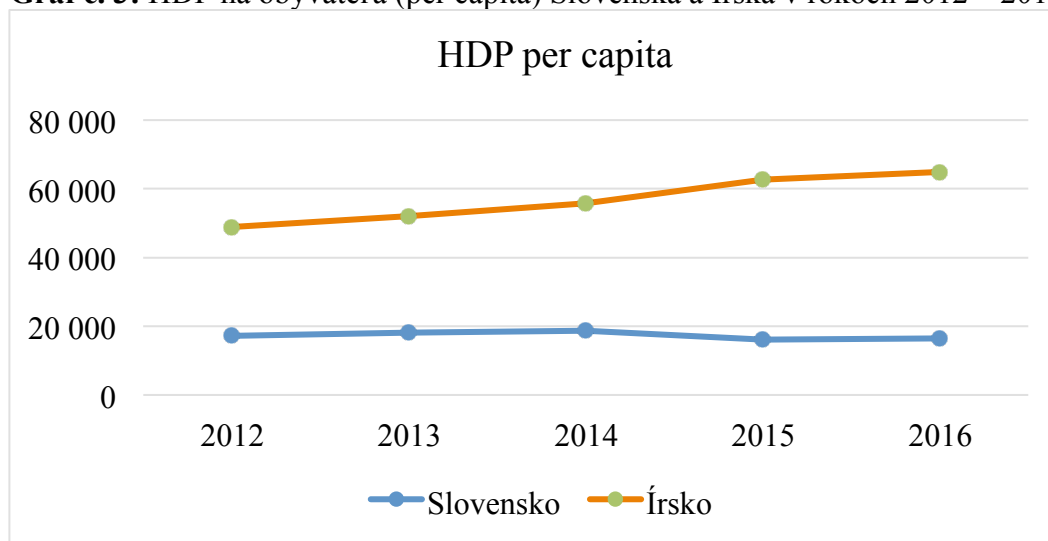
4.1 Komparatívna analýza – makroekonomický pohľad

Všetky daňové systémy majú svoje odlišnosti, preto je nevyhnutnosťou pri ich komparovaní poznať prvky, v ktorých sú navzájom odlišné. Všeobecný dopad daňového zaťaženia je možno kvantifikovať pomocou makroekonomických ukazovateľov. Komparatívna analýza z makroekonomického pohľadu umožňuje porovnávanie makroekonomických ukazovateľov vybraných krajín a ich budúci vývoj. Na porovnávanie sme si vybrali 2 navzájom geograficky odlišné, avšak typom ekonomiky porovnateľné krajiny Slovensko a Írsko. V práci si preto bližšie popíšeme a porovnáme ich základné makroekonomické ukazovatele.

4.1.1 Hrubý domáci produkt na obyvateľa

Hrubý domáci produkt (ďalej už len HDP) môžeme definovať ako súhrn finálnych statkov (tovarov a služieb), ktoré vyprodukuje jedna ekonomika za celý rok. V medzinárodnom chápaní je však lepšie využiť ukazovateľ HDP na jedného obyvateľa – per capita, pretože zobrazuje relatívnu výkonnosť týchto krajín. Na rozdiel od celkového HDP krajiny, HDP per capita rozdeľuje HDP podľa počtu obyvateľov v krajine. V grafe č. 3 si preto zobrazíme vývoj HDP na obyvateľa na Slovensku a v Írsku v rokoch 2012 – 2016.

Graf č. 3: HDP na obyvateľa (per capita) Slovenska a Írska v rokoch 2012 – 2016

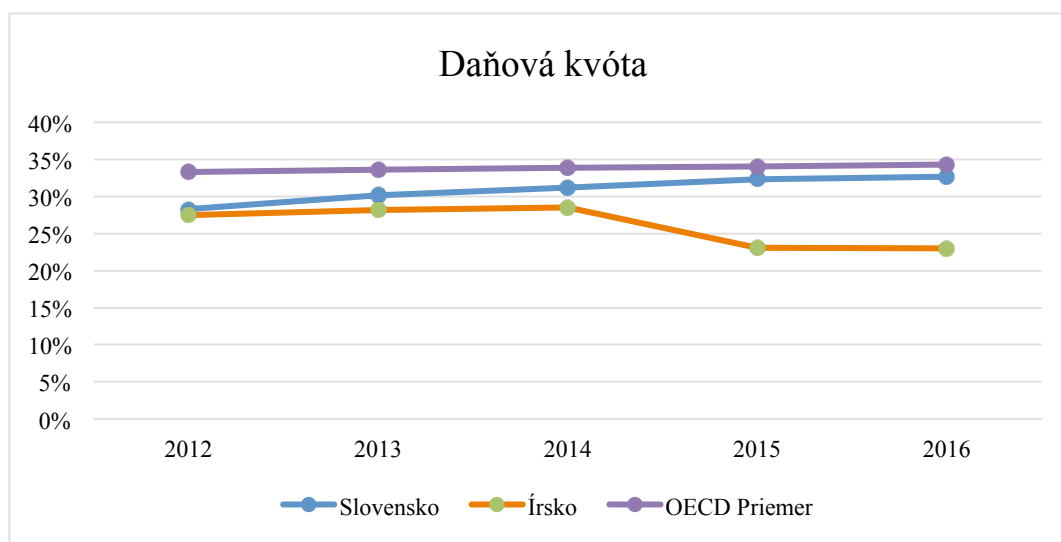
Zdroj: vlastné spracovanie. Focus economics. GDP per capita. [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.focus-economics.com/economic-indicator/gdp-per-capita> >.

Ako môžeme z grafu č. 3 vidieť, HDP na obyvateľa Slovenska je výrazne nižšie ako Írska. V absolútnej hodnote sa pohybuje v sledovanom období vo výške v rozmedzí 16 000 – 17 000 USD na obyvateľa, pričom v Írsku je toto rozmedzie podstatne vyššie. Dosahuje hodnoty od 48 000 – 65 000 USD na obyvateľa. V poslednom sledovanom roku má absolútna hodnota HDP na obyvateľa v Írsku takmer 4 – násobne vyššiu hodnotu ako na Slovensku, čo len potvrdzuje nastolený trend rastu írskej ekonomiky. Čo sa týka Írska, táto krajina dosahuje hodnoty HDP per capita hodné ekonomicky vyspelej krajiny. V roku 2015 pozorujeme prudký vzostup írského HDP na obyvateľa, ktoré sa dostalo z hodnoty 55 748 USD v roku 2014 na hodnotu 62 742 USD v roku 2015, čo signalizuje rast írského hospodárstva a zvýšenie produktivity.

4.1.2 Komparácia na základe daňovej kvóty

Výbornou vypovedacou schopnosťou na porovnanie daňového zaťaženia disponuje ukazovateľ daňovej kvóty. Daňová kvóta vyjadruje daňovo – odvodové zaťaženie ako podiel daňových príjmov na HDP.

Graf č. 4: Daňová kvóta I (v %) vybraných krajín v rokoch 2012 – 2016

Zdroj: vlastné spracovanie. Revenue statistics. [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REV>>.

Z údajov grafu číslo 4 je zrejmé, že daňová kvóta I je v porovnaní s Írskou vyššia. Slovensko spolu s Írskom dosahujú nižšie hodnoty daňovej kvóty ako je priemer krajín

OECD. Môžeme tvrdiť, že daňová kvóta Slovenska v posledných rokoch mierne kopíruje krivku daňovej kvóty krajín OECD. Vývoj daňových kvót je v prvých troch rokoch v oboch krajinách pomerne ustálený. Írsko však v roku 2015 zaznamenalo prudký pokles z 28,50% v roku 2014 na 23,10% v roku 2015. Na Slovensku dosiahla kvóta v roku 2016 hodnotu vo výške 32,70%.

4.1.3 Daňovo – odvodové zaťaženie

Daňový klin ako parciálny ukazovateľ merania zaťaženia sme si definovali v teoretickej časti. Môžeme povedať, že vyjadruje koľko percent celkových nákladov na prácu nedostane zamestnanec vyplatené.⁶⁵ Daňový klin znižuje príjmy zamestnancov o dane a odvody hradené zamestnancom a zvyšuje mzdové náklady o dane a odvody platené zamestnávateľom.

Tabuľka č. 10: Daňový klin (%) vo vybraných krajinách v rokoch 2012 – 2016

Rok / Krajina	2012	2013	2014	2015	2016
Slovensko	39,62	41,13	41,25	41,37	41,49
Írsko	26,93	27,58	27,94	27,33	27,09
OECD Priemer	35,92	36,18	36,16	36,08	36,02

Zdroj: vlastné spracovanie. *Tax wedge*. [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://data.oecd.org/tax/tax-wedge.htm>>.

Z tabuľky č. 10 môžeme pozorovať, že počas sledovaného obdobia malo daňovo – odvodové zaťaženie oboch pozorovaných krajín vcelku stabilný vývoj. Slovenský daňový klin každoročne narastá, pričom jeho najvyššia hodnota predstavovala v roku 2016, kedy priemerný pracovník odviezol zo svojej hrubej mzdy vo forme daní a príspevkov na sociálne zabezpečenie 41,49%. Môžeme vidieť, že hodnoty írskoho daňového klinu s priemernou hodnotou okolo 27% sa nachádzajú pod priemerom krajín OECD, ktorého hodnota sa pohybuje okolo 36%. Vďaka tomu môžeme skonštatovať, že daňovo – odvodové zaťaženie zamestnanca v Írsku je nižšie ako je priemerne v krajinách OECD. Celkovo môžeme vidieť, že percentuálne zaťaženie zamestnancov na Slovensku je pomerne vysoké.

⁶⁵ LÉNÁRTOVÁ, Gizela. 2015. Daňové systémy. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2015. s. 275. ISBN 978-80-2254-029-2.

Podľa údajov zo štúdie OECD⁶⁶ môžeme tvrdiť, že SR dosiahlo 12. – te najvyššie daňovo – odvodové zaťaženie v roku 2016 spomedzi 35 – tich krajín patriacich do OECD. Írsko má 29. – te najnižšie daňovo – odvodové zaťaženie spomedzi krajín OECD. Túto istú priečku okupovalo aj v roku 2015. Na Slovensku sa daň z príjmu kombinuje s príspevkami na sociálne zabezpečenie tak, aby predstavovali 75% celkového daňového klinu v porovnaní so 77% - ným daňovým klinom krajín OECD. V Írsku táto hodnota dosahuje uspokojivejšie výsledky, a to až 87% v porovnaní s priemerom krajín OECD.

4.1.4 Daňový systém na základe stanovenia dňa daňovej slobody

Tak ako sme si zadefinovali v teoretickej časti našej práce, ukazovateľ DDS môžeme interpretovať ako pomyselný deň, rozdeľujúci rok do dvoch období. Môžeme tvrdiť, že tento ukazovateľ vyjadruje celkovú mieru prerozdelenia. Pre porovnateľnosť uvádzame, že na Slovensku, ale aj v Írsku používame jednotný vzorec na výpočet DDS.

Podľa výskumu Nadácie F.A. Hayeka v spolupráci so Združením daňových poplatníkov Slovenska sa zistilo, že v roku 2017 pripadol v SR tento deň na 5.júna⁶⁷, vďaka čomu môžeme tvrdiť, že daňovníci odpracovali 155 dní v roku, kým splatili svoj účet za fungovanie štátu. Počnúc týmto dňom, slovenskí daňovníci prestali pracovať na štát a začali pracovať sami na seba. Za rok 2017 predstavovala miera prerozdelenia slovenskej ekonomiky 42,43% HDP. Inými slovami môžeme tvrdiť, že z každého € vyprodukovaného v slovenskej ekonomike je štát schopný prerozdeliť viac ako 42 centov.

V porovnaní s rokom 2016, kedy pripadol DDS na skorší dátum a to 3.júna, daňovníci odpracovali pre štát o jeden deň menej (154 dní) a bolo prerozdelených 42,12% HDP. Príčinou, ktorá viedla k zhoršeniu tohto makroekonomického ukazovateľa v roku 2017 zapríčinilo rýchlejšie narastanie verejných výdavkov v porovnaní s rastom ekonomiky. Ďalším dôvodom je nemeniaca sa výška nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka, zatiaľ čo mzdy rástli rýchlejším tempom. Slováci každoročne zaplatia na nepriamych daniach o niečo vyššie sumy.

V Írsku pripadol DDS (tax freedom day) na deň 23.apríla, čo predstavovalo 113 dní, kedy daňovníci pracovali v prospech štátu. V Írsku môžeme pozorovať, že vláda v roku 2017 znížila podiel konsolidovaných verejných výdavkov na HDP, čo znamená, že

⁶⁶ Taxing wages 2017. [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.oecd.org/slovakia/taxing-wages-slovak-republic.pdf> >.

⁶⁷ tamtiež

v tomto roku museli Íri pracovať na štát o 7 dní menej ako tomu bolo v roku 2016, kedy tento deň pripadol na 30.apríla.

Tabuľka č. 11: DDS na Slovensku a v Írsku v rokoch 2014 – 2017

		Slovensko		Írsko	
2014	1.jún	151 dní	28.apríl	118 dní	
2015	3.jún	153 dní	28.apríl	118 dní	
2016	3.jún	154 dní	30.apríl	120 dní	
2017	5.jún	155 dní	23.apríl	113 dní	

Zdroj: vlastné spracovanie. The tax burden of typical workers in the EU 28 – 2017. [online]. [cit. 10.4.2018].

Dostupné na internete: < <http://www.institutmolinari.org/IMG/pdf/tax-burden-eu-2017.pdf> >.

Ako aj z tabuľky č. 11 vidíme, Íri dosahujú lepšie hodnoty DDS za sledované obdobie. V roku 2017 bol tento rozdiel medzi krajinami najvýraznejší, keďže priemerný Slovák musel odpracovať pre štát o 42 dní v roku viac ako ten v Írsku.

4.1.5 Daňové príjmy do štátneho rozpočtu

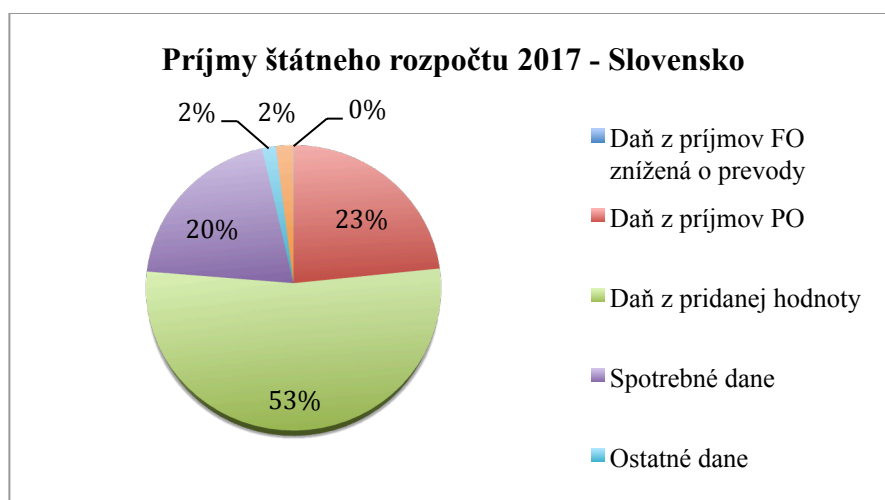
V roku 2017 tvorili na Slovensku daňové príjmy až 80% všetkých príjmov do štátneho rozpočtu. Tento trend má rastúci charakter, keďže v roku 2016 príjmy z daní do ŠR predstavovali 78% a na konci roku 2015 iba 65%.⁶⁸

Z uvedeného grafu č. 5 môžeme vidieť, že najvýraznejšiu zložku príjmov štátneho rozpočtu SR predstavuje **daň z pridanej hodnoty**, ktorá generuje vyše 50% - ný podiel celkových príjmov. Ak by prišlo k výpadku príjmu z tejto oblasti, malo by to nepriaznivý vplyv na ďalší vývoj SR. Finančná správa vybrala za sledované obdobie sumu vo výške takmer 6 mld. €. Takisto môžeme tvrdiť, že daň z príjmov FO tvorí iba zanedbateľnú položku daňových príjmov v štátnom rozpočte a tento stav sa podieľa na tom, že SR sa usiluje preniesť daňové bremeno z priamych daní na nepriame.

Druhou podstatnou položkou zdrojov príjmov v štátnom rozpočte bola **daň z príjmov PO**, ktorá tvorila 23% - ný podiel. Táto skutočnosť môže súvisieť s rentabilitou podniku, avšak jej vývoj môže byť premenlivý.

⁶⁸ Plnenie štátneho rozpočtu. [online]. [cit. 20.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.rozpocet.sk/web/#/rozpocet/priebezne-plnenie>>.

Graf č. 5: Príjmy štátneho rozpočtu 2017 - Slovensko

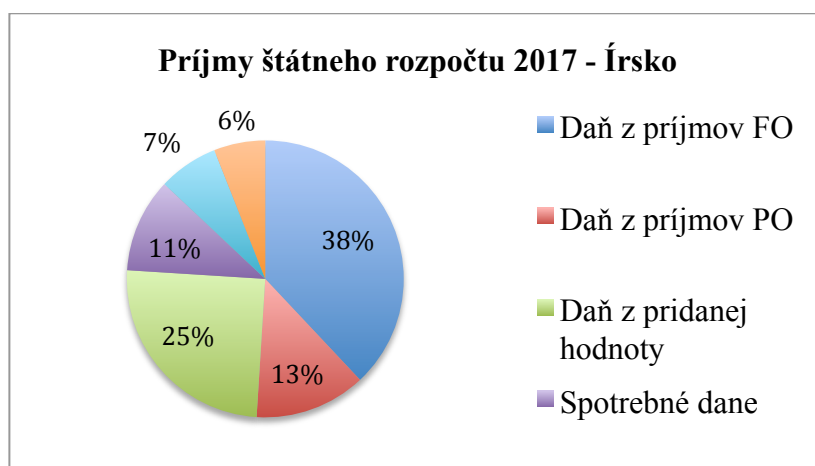

Zdroj: vlastné spracovanie. Finančná správa. Prehľad o plnení daňových a nedaňových príjmov štátneho rozpočtu SR k 31.12.2017. [online]. [cit. 15.2.2018]. Dostupné na internete: <https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Infoservis/statistiky/plnenie_sr/2017/2018.01.09_stat_rozpočet.pdf>.

Spotrebné dane sa podieľali 20% -ným podielom na príjmoch štátneho rozpočtu, pričom najväčšiu časť tvorili dane z minerálnych olejov. Výnos zo spotrebných daní je pomerne ľahko predikovateľný.

Medzi celkové príjmy rozpočtu Slovenska patria aj nedaňové príjmy tvorené pokutami, penálmi a administratívnymi poplatkami. Môžeme však skonštatovať, že tie tvorili iba zanedbateľnú časť príjmov štátneho rozpočtu.

Graf č. 6: Príjmy štátneho rozpočtu 2017 – Írsko

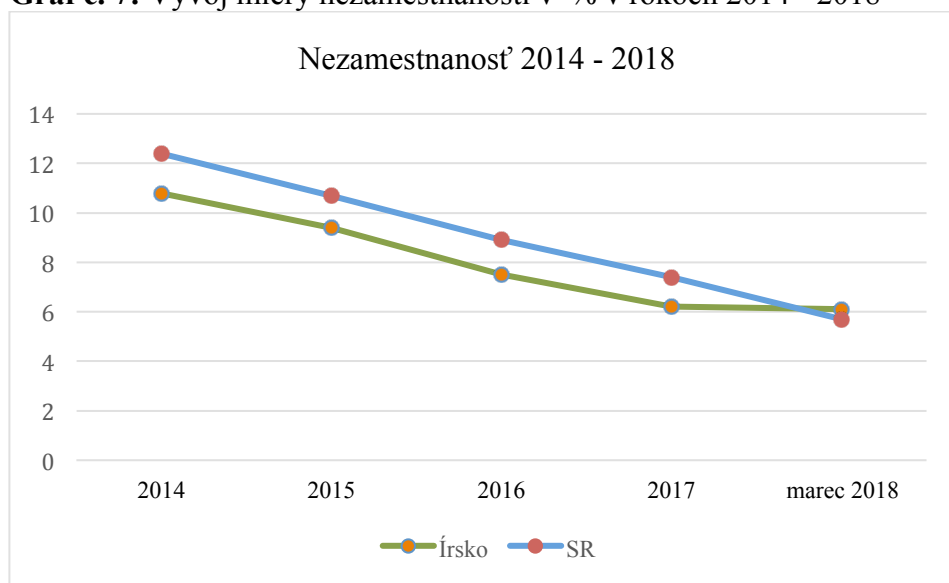
Zdroj: vlastné spracovanie. Budget data visualisation. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://theanalyticsstore.ie/12183-2/>>.

Ako môžeme vidieť na grafe č. 6, najvýraznejšou zložkou príjmov do írskoho štátneho rozpočtu predstavovala v roku 2017 DPFO, a to konkrétne 38%, pričom na Slovensku táto daň predstavovala iba zanedbateľné 2%. DPH je v Írsku až na druhom mieste s podielom na štátnych príjmoch vo výške 25%. Je to odlišná situácia v porovnaní so slovenským štátnym rozpočtom, keďže tu tvorila najväčšiu časť príjmov práve DPH. Môžeme teda tvrdiť, že Írsko sa snaží upriamiť zdaňovanie na priame dane, pričom na Slovensku je zdaňovanie sústredené na nepriame dane. Treťou podstatnou zložkou bola DPPO s 13% - ným podielom. Rozdiel môžeme pozorovať aj vo fakte, že nedaňové príjmy a ostatné dane predstavovali v SR len zanedbateľnú časť príjmov, pričom v Írsku tieto dane dovedna tvoria až 13% - ný podiel príjmov v štátnom rozpočte.

4.1.6 Komparácia na základe nezamestnanosti

Miera nezamestnanosti je dôležitým ukazovateľom celkového zdravia ekonomiky. Vďaka nej dokážeme vyjadriť výkonnosť národného hospodárstva a využitie disponibilnej pracovnej sily na trhu práce.

Graf č. 7: Vývoj miery nezamestnanosti v % v rokoch 2014 - 2018

Zdroj: vlastné spracovanie. Budget data visualisation. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://theanalyticsstore.ie/12183-2/>>.

Na základe údajov z grafu č. 7 môžeme konštatovať, že vývoj miery nezamestnanosti má v oboch krajinách klesajúcu tendenciu, čo predstavuje pozitívny signál pre obe ekonomiky. V súčasnosti dosahuje miera nezamestnanosti na Slovensku historické minimá a v marci 2018 sa pohybuje na hranici 5,70%, čo je v tomto období

o 0,4 percentuálneho bodu menej ako v Írsku. Svoje maximum dosiahla slovenská miera nezamestnanosti počas sledovaného obdobia v roku 2014 s hodnotou 12,4% a v Írsku bola najvyššia miera nezamestnanosti takisto v roku 2014 vo výške 10,8%. Najnovšie informácie z marca 2018 hovoria, že počet nezamestnaných dosiahol v absolútnom čísle v Írsku počet 144 000, pričom na Slovensku je bez práce aktuálne 163 075 osôb. Prognózy vývoja tohto makroekonomického ukazovateľa nepredpokladajú v najbližšom období výraznejšie zmeny v oboch krajinách.

4.2 Komparatívna analýza – mikroekonomický pohľad

V nasledujúcej kapitole práce sa zaoberáme porovnaním právnej úpravy dane z príjmov FO, ako aj daňovo – odvodového zaťaženia zamestnanca a živnostníka v oboch krajinách.

4.2.1 Právna úprava zdaňovania príjmov fyzických osôb v SR a Írsku

Komparáciou právnej úpravy zdaňovania príjmov fyzických osôb v SR a Írsku poukážeme na odlišné a spoločné znaky daňových systémov oboch krajín. Za najväčší rozdiel medzi írskym a slovenským zdaňovaním príjmov FO považujeme to, že v Írsku si môžu manželia vypočítať daňovú povinnosť a podať daňové priznanie spoločne, čím dokážu efektívne znížiť svoju daňovú povinnosť. Na Slovensku si musí daňovník vypočítať daňovú povinnosť iba individuálne. V Írsku sa pri DPFO zohľadňuje aj stav daňovníka v závislosti, či sa jedná o slobodného, zosobášeného alebo ovdoveného daňovníka. V slovenskom daňovom systéme sa zdaňujú príjmy fyzickej osoby progresívne, pričom sa uplatňujú dve sadzby, a to vo výške 19% a 25%. V Írsku sa tiež uplatňujú v závislosti od výšky základu dane a to vo výške 20% a 40% zo ZD. Za spoločný znak môžeme považovať obdobný vymedzený subjekt dane v oboch krajinách.

Tabuľka č. 12: Aktuálne sadzby DPFO v Írsku a na Slovensku

Sadzba dane	Slovensko	Írsko
1.pásmo	19%	20%
2.pásmo	25%	40%

Zdroj: vlastné spracovanie.

Hranice, podľa ktorých sa vyčísluje DPFO v Írsku uvádzame v tabuľke č. 5. Keďže írsky daňový systém pri DPFO zohľadňuje daňovníkov stav, z hľadiska uplatnenia daňových princípov ho považujeme za spravodlivejší. V Írsku sa 20% - nou sadzbou dane zdaňujú slobodní daňovníci, ktorých ZD nie je vyšší ako 34 550 €. Slovenský systém tento fakt nezohľadňuje a bez ohľadu na stav daňovníka je sadzba dane 19% do výšky 35 268,06 € ZD (t.j. 176,8 – násobok PŽM v roku 2018) , čo predstavuje o 718,06 € viac ako v Írsku. Najvýhodnejšia sadzba DPFO v Írsku je pre zosobášený pár, ktorý disponuje dvoma príjmami. Do výšky 69 100 € zo ZD je zdanený 20 % - nou sadzbou dane a nad 69 100 € je zdanený 40% - nou sadzbou dane.

Medzi daňové stimuly, ktoré si môže daňovník uplatniť v SR je **nezdaniteľná čiastka základu dane**. Je uplatňovaná z aktívnych príjmov a daňovník si vďaka nej môže znížiť základ dane.

Zákon o dani z príjmov na rok 2018 stanovuje hranicu 100 – násobku sumy platného životného minima, ktoré momentálne predstavuje sumu (199,48 €) 19 948 €. V tabuľke č. 13 uvádzame výpočet NČZD v oboch prípadoch.

Tabuľka č. 13: Výpočet NČZD daňovníka v roku 2018

Základ dane (€)	NČZD (€)
< alebo rovný 19 948	3 830,02
> 19 948	44,2 x životné minimum – 0,25 x základ dane

Zdroj: vlastné spracovanie. Nezdaniteľná čiastka v roku 2018. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.ekonoom.sk/dan-z-prijmov/nezdanitelna-ciastka-v-roku-2018/> >.

Ak základ dane daňovníka predstavuje sumu rovnú 19 948 € alebo nižšiu, ročná NČZD na daňovníka je 3 830,02 €.

Ak je základ dane daňovníka vyšší ako 19 948 €, NČZD sa kalkuluje podľa vzorca uvedeného v tabuľke č. 14. Ak by bola táto suma rovná nule alebo nižšia, NČZD na daňovníka sa rovná nule. Mesačná suma NČZD na daňovníka v roku 2018 predstavuje hodnotu 319,16 €.

Tabuľka č. 14: Vývoj NČZD na Slovensku v rokoch 2013 – 2018

Rok	Mesačná výška NČZD v €	Ročná výška NČZD v €
2013	311,32	3735,94
2014	316,94	3803,33
2015	316,94	3803,33
2016	316,94	3803,33
2017	316,94	3803,33
2018	319,16	3830,02

Zdroj: vlastné spracovanie. Nezdaniteľná čiastka v roku 2018. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.ekonoom.sk/dan-z-prijmov/nezdanitelna-ciastka-v-roku-2018/> >.

Z tabuľky č. 14 je zrejmé, že výška NČZD v období rokov 2014 – 2017 zostala nemenná na konštantnej úrovni 3803,33 €. Od 1. januára 2018 však pozorujeme zvýšenie NČZD na súčasných 3830,02 €, čo predstavuje nárast o takmer 27 €. Dôvodom tejto zmeny je rast životného minima, ktoré je momentálne vo výške 199,48 €, čo predstavuje rast o 1,39 € s predchádzajúcim obdobím.

NČZD na manžela alebo manželku si môže daňovník uplatniť iba v tom prípade, ak žije s manželkou v spoločnej domácnosti a splňa aspoň jedno z nasledujúcich kritérií:⁶⁹

- manželka sa starala o vyživované maloleté dieťa žijúce s daňovníkom v domácnosti,
- v príslušnom zdaňovacom období poberala peňažný príspevok na opatrovanie,
- bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie,
- považuje sa za občana so zdravotným postihnutím,
- považuje sa za občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

NČZD na manželku si môže daňovník uplatniť ročne až po skončení zdaňovacieho obdobia. V tabuľke č. 15 uvádzame výpočet NČZD na manžela/ku platný od 1. januára 2018.

⁶⁹ Podmienky pre uplatnenie NČZD na manželku. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://podpora.financnasprava.sk/659152-Podmienky-pre-uplatnenie-N%C4%8CZD-na-man%C5%BEelku> >.

Tabuľka č. 15: Výpočet NČZD na manžela/ku v roku 2018

Základ dane	Poznámka	NČZD
ZD < alebo rovný 35 268,06 €	Manžel/ ka nemá vlastný príjem	3830,02 €
	Manžel/ka má vlastný príjem	3 830,02 € – vlastný príjem
	Manžel/ka má vlastný príjem >3830,02 €	0
ZD > 35 268,06 €	Manžel/ka nedosiahla vlastný príjem	12 647,032 € – (0,25 x ZD)
	Manžel/ka dosiahla vlastný príjem	[12 647,032 € – (0,25 x ZD)] – vlastný príjem manžela/ky)

Zdroj: vlastné spracovanie. Nezdaniiteľné časti základu dane v roku 2018. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3455/category/dan-z-prijmov/article/nezdaniitelne-casti-zakladu-dane-2018.xhtml>>.

Írske daňové stimuly sú vo forme tzv. daňových kreditov, ktoré si môžu daňovníci odpočítať od vypočítanej dane podľa kategórie, do ktorej spadajú. Maximálny daňový kredit pre zamestnancov je v roku 2018 vo výške 1650 €. Ak je ročný príjem zamestnanca nižší ako 8 250 €, má nárok na uplatnenie celej sumy. Ak dosahuje vyšší príjem ako je 8 250 € ročne, vtedy je výška kreditu obmedzená na 20% zo zamestnancovho príjmu.

Vďaka systému PAYE je každý írsky občan schopný viesť evidenciu svojich daní online. Ďalšie daňové kredity zohľadňujú vek, bytový nájom, ale aj ľudí so zdravotnými problémami.

4.2.2 Zdravotné a sociálne odvody

Zamestnanec každý mesiac odvádza povinné zdravotné a sociálne poistenie, ktoré ovplyvňuje jeho čistú mzdu. Konkrétna suma zdravotných a sociálnych odvodov platených zamestnancom a SZČO sa odvíja od výšky vymeriavacieho základu, ktorý predstavuje sumu vychádzajúcu z príjmov zamestnanca alebo SZČO. V tabuľke č. 16 zobrazujeme aktuálne výšky sadzieb odvodov, ktoré hradí zamestnanec do Sociálnej a zdravotnej poisťovne.

Tabuľka č. 16: Výška odvodov do ZP a SP zamestnanca v SR v roku 2018

Poistenie	Sadzba poistného v (%)	Min. vymeriavací základ (€)	Min. výška poistného (€)	Max. vymeriavací základ (€)	Max. výška poistného (€)
Nemocenské	1,4	480	6,72	6 384	89,37
Starobné	4	480	19,2	6 384	255,36
Invalidné	3	480	14,4	6 384	191,52
Poistenie v nezamest.	1	480	4,8	6 384	63,84
∑ Sociálne poistenie	9,4	-	45,12	-	600,09
∑ Zdravotné poistenie	4	480	19,2	Bez limitu	Bez limitu
∑ Odvody do ZP a SP	13,4	-	-	-	600,09

Zdroj: vlastné spracovanie. Odvody zamestnanca a zamestnávateľa od 1.1.2018. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3435/category/socialne-a-zdravotne-odvody/article/odvody-zamestnanca-zamestnavateľa-1-1-2018.xhtml> >.

Odvody zamestnanca sú počítané z jeho hrubej mzdy, pričom ich výška priamo znižuje mzdu zamestnancov. Sadzby odvodov sa v roku 2018 oproti roku 2017 nezmenili. Menila sa však výška minimálneho a maximálneho vymeriavacieho základu pre zamestnanca aj živnostníka. To sa oproti predchádzajúcemu roku zvýšilo o 203 €.

Tabuľka č. 17: Výška zdravotných a sociálnych odvodov SZČO v SR v roku 2018

Poistenie	Sadzba poistného v (%)	Min. vymeriavací základ (€)	Min. suma poistného (€)	Max. výška poistného (€)	Max. vymeriavací základ (€)
Nemocenské	4,4	456	20,06	280,89	6 384
Starobné	18	456	82,08	1 149,12	6 384
Invalidné	6	456	27,36	383,04	6 384
Rezervný fond solidarity	4,75	456	21,66	303,24	6 384
∑ Sociálne odvody	33,15	-	151,16	2 116,29	-
∑ Zdravotné odvody	14	456	63,84	893,76	6 384
∑ Odvody do ZP a SP	47,15	-	215	3 010,05	-

Zdroj: vlastné spracovanie. Odvody živnostníkov a iných SZČO do zdravotnej a sociálnej poisťovne od roku 2018. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3413/category/socialne-a-zdravotne-odvody/article/odvody-zivnostnikov-szco-2018.xhtml> >.

Maximálna výška vymeriavacieho základu pre zamestnanca sa v porovnaní s rokom 2017 zvýšila o 19,08 €. Zmena minimálneho vymeriavacieho základu pre živnostníka sa

v roku 2018 zmenila z 208,16 € na 215 €, čo predstavuje nárast o 6,84 €. Pri maximálnom VMZ SZČO predstavoval medziročný rast 95,72 €.

V Írsku odvádzajú daňovníci dane do tzv. univerzálneho sociálneho fondu (Universal social charge - USC), ktorý zahŕňa položky ako:

- príjmy zo závislej činnosti,
- zdaniteľné zamestnanecké bonusy,
- príjmy z prenájmu,
- zvýšenie akciovej opcie,
- výnosy z dividend.

V tabuľke č. 18 uvádzame štandardné sadzby USC v období rokov 2016 – 2018.

Tabuľka č. 18: Štandardné sadzby USC v rokoch 2016 – 2018

2016		2017		2018	
Sadzba (%)	Príjem (€)	Sadzba (%)	Príjem (€)	Sadzba (%)	Príjem (€)
1	12 012	0,5	12 012	0,5	12 012
3	18 668	2,5	18 772	2	19 372
5,5	70 044	5	70 044	4,75	70 044
8	100 000	8	100 000	8	100 000
8	Nad 100 000	8	Nad 100 000	8	Nad 100 000
11	Nad 100 000 SZČO	11	Nad 100 000 SZČO	11	Nad 100 000 SZČO

Zdroj: vlastné spracovanie. Universal Social Charge (USC). [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.revenue.ie/en/jobs-and-pensions/usc/standard-rates-and-thresholds-of-usc.aspx>>.

V Írsku existuje aj znížená sadzba USC, ktorá je vyrubená osobám starším ako 70 rokov, pričom ich celoročný príjem nesmie presiahnuť výšku 60 000 €, alebo je táto osoba držiteľom zdravotnej karty do 70 rokov a jej príjem takisto nepresiahne 60 000 € ročne. Sadzba zníženej USC predstavuje v roku 2018 hodnotu 0,5%, ak je jej príjem do 12 012 € a 2%, ak dosahuje vyšší príjem ako 12 012 €.

Ak príjem daňovníka nepresiahne 12 012 €, USC sa vypočíta sadzbou 0,5%. Pri zvyšných 7 360 € sa štandardná sadzba USC zvýši na 2%. Ak sa daňovníkov celoročný príjem zvýši o ďalších 50 672 €, použije sa 4,75% sadzba. V prípade, ak daňovníkov

príjem dosiahne sumu 100 000 € a viac je sadzba USC 8%. Špeciálna sadzba USC sa týka takého živnostníka, ktorého príjmy presiahnu hranicu 100 000 €.

Írsky daňovník povinne odvádza aj sociálne poistenie Pay related social insurance⁷⁰ (PRSI). Odvádzajú ho všetci zamestnanci, ktorých príjem presahuje 38 € týždenne takisto ako aj živnostníci s príjmom vyšším ako 5 000 € ročne a súčasne vekom vyšším ako 16 rokov.

Podľa druhu zamestnania sa daňovníci rozdeľujú do tried A – P. Triedy sa ďalej delia na podtriedy, ktoré sú určené sumou týždennej hrubej mzdy zamestnanca. Najviac zamestnancov patrí do triedy A, kde patria všetci zamestnanci dosahujúci výšku týždennej hrubej mzdy vyššiu ako 38 €.

4.2.3 Daň z príjmov fyzických osôb – zamestnanec v SR a Írsku

Na poznanie a lepšie porovnanie daňovo – odvodového zaťaženia zamestnanca na Slovensku a v Írsku uvažujeme s nasledovným **modelovým príkladom**.

Pán Peter Novák získal v priebehu zdaňovacieho obdobia 2018 hrubé príjmy zo závislej činnosti v tejto výške:

Možnosť A: 14 789 €,

Možnosť B: 29 789 €,

Možnosť C: 46 459 €.

Daňovník dovŕšil vek 40 rokov a žije v dvojizbovom byte s manželkou v spoločnej domácnosti, kde vyživuje jedno neplnoleté dieťa vo veku 2 rokov. Vlastné príjmy jeho manželky tvoria 3 100 €.

Totožný príklad aplikujeme aj v prípade írkeho zamestnanca Leea McDonalda, avšak zdaniteľný úhrn príjmov jeho manželky dosiahne výšku 11 245 €.

Základ dane slovenského rezidenta sme vyčíslili tak, že od hrubého ročného príjmu zo ZČ sme odpočítali sumu odvodov, ktorú musel daňovník odvieť do ZP a SP. V ďalšom

⁷⁰ Pay related social insurance. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.welfare.ie/en/Pages/PRSI---Pay-Related-Social-Insurance---Contributions-and-Clas.aspx> / >.

riadku sme postupovali podľa tabuľky č. 13 o výpočte NČZD na daňovníka. Vo variante A si môže od ZD odpočítať plnú sumu a to 3 830,02 €, pretože jeho ZD je nižší ako 19 948 €. Vo variante B dosahuje ZD vyšší ako je 100 – násobok PŽM, preto si môže odpočítať zníženú sumu vo výške 2 367,70 € ($100 \times 199,48 - 0,25 \times 25\,797,27$). Vo variante C dosahuje ročný úhrn jeho príjmov jednoznačne vysokú sumu, preto nemá nárok na odpočítanie položky ani na seba, ani na svoju manželku. Ako je aj v tabuľke číslo 19 demonštrované, pán Novák má nárok na uplatnenie NČZD na manželku iba v prípadoch A a B, keďže manželka dosiahla vlastné príjmy, ktoré boli nižšie ako 3 830,02 €. Upravený základ dane sme následne vyčíslili ako rozdiel medzi ZD a odpočítateľnými položkami NČZD na daňovníka a manželku.

Tabuľka č. 19: Výpočet dane z príjmov zamestnanca na Slovensku v roku 2018

Položka	Ukazovateľ	A	B	C
1	Hrubý príjem zo ZČ	14 789	29 789	46 459
2	Odvody do ZP a SP	1 981,73	3 991,73	6 225,51
3	ZD	12 807,27	25 797,27	40 233,49
4	NČZD na daňovníka	3 830,02	2 367,70	0
5	NČZD na manželku	730,02	730,02	0
6	Upravený ZD	8 247,23	22 699,55	40 233,49
7	Daň 19 %	1 566,97	4 312,91	6 700,92
8	Daň 25 %	-	-	1 241,36
9	Daňový bonus	258,72	258,72	258,72
10	Daňová povinnosť	1 308,25	4 054,19	7 683,56
11	Daň na úhradu	1 308,25	4 054,19	7 683,56
12	Odvody	13,40 %	13,40 %	13,40 %
13	Daňová efekt. sadzba	8,85 %	13,61 %	16,54 %
14	Celková efekt. sadzba	22,25 %	27,01 %	29,94 %

Zdroj: vlastné spracovanie

V ďalšom kroku sme vypočítali daň. Vo variante A a B sme aplikovali štandardnú sadzbu 19% zo ZD a v poslednom variante sme využili zvýšenú sadzbu dane z príjmov FO 25% zo ZD, keďže ZD dosahoval hodnotu vyššiu ako 176,8 – násobok PŽM. Variant C sme teda vyčíslili ako $35\,268,06 \times 0,19$ a zvyšnú sumu sme zdanili 25% - nou sadzbou.

Daň na úhradu v riadku číslo 11 sme vypočítali ako rozdiel medzi daňou a daňovým bonusom na dieťa, ktoré predstavovalo sumu 258,72 € ročne. Odvodová sadzba ostala v roku 2018 nemenná vo výške 13,40%. Efektívna daňová sadzba dosiahla najnižšiu hodnotu 8,85% pri najnižšom príjme daňovníka, naopak najvyššiu hodnotu dosiahla pri hrubom príjme 46 459 € a to konkrétne 29,94%.

Írsky daňovník disponoval rovnakými hrubými príjmami v roku 2018 ako pán Novák, avšak ročný príjem jeho manželky sme pre modelový príklad navýšili. Výpočet daňovej povinnosti sa však od toho slovenského jednoznačne líši. Ako už bolo spomenuté, v Írsku je pri kalkulovaní daňovej povinnosti možnosť spojenia manželských príjmov (joint assessment). Pri ročnej sume príjmov manželov presahujúcej sumu 69 100 € je aplikovaná zvýšená sadzba dane 40%, v opačnom prípade je použitá štandardná sadzba 20%. V našom vzorovom príklade sme teda vo variantoch A a B využili sadzbu 20%. Vo variante C ale postupujeme tak, že sumu spoločných príjmov zdaníme sadzbou 20% a zvyšnú sumu (2 613,20 €) zdaňujeme 40% - nou sadzbou. O výpočte daňových úľav sme sa v práci zmienili už v predchádzajúcej časti. V riadku číslo 7 preto uvažujeme o sume daňových kreditov vo výške 4 950 €, keďže tax credit pre zamestnancov predstavuje v roku 2018 sumu 3 300 € a tax credit pre zosobášeného daňovníka je 1 650 €. V Írsku nevyužívajú daňový bonus na dieťa. Majú však omnoho vyšší prídavok na dieťa a to vo výške 140 € /mesačne (1 680 €/ročne)⁷¹ v roku 2018 pre jedno dieťa, ktoré nie je staršie ako 16 rokov resp. 18 rokov, ale má štatút študenta. Táto suma predstavuje takmer 6 – násobne vyššiu sumu akou je prídavok na dieťa na Slovensku, ktorý je vo výške 23,68 € (284,16 €/ročne).

Odvodové zaťaženie zobrazené v riadku číslo 14 sme vyčíslili ako podiel celkových odvodov na hrubom príjme zo závislej činnosti. Vďaka výsledkom z tejto analýzy sme nadobudli poznatok, že odvodové zaťaženie zamestnanca v Írsku je nižšie ako na Slovensku a rastie priamo úmerne so zvyšujúcim sa príjmom, pričom na Slovensku je odvodové zaťaženie rovnaké pre všetkých zamestnancov nezávisle od ich príjmu. Pozorujeme, že variant A s najnižším ročným hrubým príjmom dosahuje odvodové zaťaženie v Írsku iba 2,27%, pričom na Slovensku by musel zamestnanec s rovnakým

⁷¹ Child benefit. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: <http://www.citizensinformation.ie/en/social_welfare/social_welfare_payments/social_welfare_payments_to_families_and_children/child_benefit.html>.

príjmom odviest' povinnú platbu poisťovniam až vo výške 13,40% zo svojho hrubého príjmu.

Pri vyčíslení efektívnej daňovej sadzby môžeme pozorovať, že Írska je podstatne nižšia ako na Slovensku a v prvom variante dosahuje neporovnateľne rozdielne hodnoty. Efektívna daňová sadzba dosahuje v prvom variante na Slovensku 22,25%, pričom v Írsku je to je 4,01%, čo je o 18,24 p.b. menej ako na Slovensku.

Tabuľka č. 20: Výpočet dane z príjmov zamestnanca v Írsku v zdaňovacom roku 2018

Položka	Ukazovateľ	A	B	C
1	Hrubý príjem zo ZČ	14 789,00	29 789,00	46 459,00
2	Hrubý príjem manželky	11 245,00	11 245,00	11 245,00
3	Hrubý príjem manželov	26 034,00	41 034,00	57 704,00
4	Daň 20 %	5 206,80	8 206,80	11 540,80
5	Daň 40 %	-	-	1 045,28
6	Spolu hrubá daň	5 206,80	8 206,80	12 586,08
7	Daňové úľavy (tax credit)	4 950,00	4 950,00	4 950,00
8	Daňová povinnosť	256,8	3 256,8	7 636,08
9	USC	336,67	902,38	2549,27
10	PRSI	0	1 421,78	2 354,97
11	Daň na úhradu	256,8	3 256,8	7 636,08
12	Odvody USC a PRSI	336,67	2 324,16	4 904,24
13	Celková daň na úhradu USC + PRSI	593,47	5 580,96	12 540,32
14	Odvodové zaťaženie	2,27 %	7,80 %	10,56 %
15	Daňová efektívna sadzba	1,74 %	10,93 %	16,44 %
16	Celková efektívna sadzba	4,01 %	18,73 %	27,00 %

Zdroj: vlastné spracovanie

4.2.4 Daň z príjmu živnostníka na Slovensku a v Írsku

Na porovnanie daňovo – odvodového zaťaženia SZČO na Slovensku a v Írsku sme skonštruovali nasledovný **modelový príklad**.

Rezident SR pán Samuel Mladý je živnostníkom (SZČO) a podniká sám v oblasti remeselnej výroby od roku 2010. Pán Mladý je ženatý a s manželkou majú dve deti vo veku 1 a 2 roky, o ktoré sa starajú v spoločnej domácnosti. Manželka dosiahla vlastný príjem vo výške 3 010 €. V roku 2017 dosiahol daňovník takéto možné varianty hrubých príjmov:

Možnosť A: 38 678 €,

Možnosť B: 73 458 €,

Možnosť C: 108 789 €.

Pán Mladý uhradil v roku 2017 príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie v úhrnnej výške 18 256 € na základe zmluvy uzatvorenej po 31.12.2013. V roku 2017 dosiahol daňovo uznateľné výdavky pri variante A 13 445 €, variante B 45 000 € a variante C 70 458 €. V predchádzajúcom zdaňovacom období zaplatil na odvodoch do ZP a SP vo variante A 1 500 €, variante B 3 000 € a variante C 5 400 €. Spolu teda 6 500 €, 18 255 €, 30 555 €. Daňovník je takisto prenajímateľom nehnuteľnosti v ročnej úhrne 9 000 €. V máji 2013 predal po svojej zosnulej mame záhradný dom v hodnote 15 000 €. Znalec ohodnotil túto nehnuteľnosť v hodnote 10 000 €. Daňovník nie je platiteľom DPH.

Tabuľka č. 21: Kalkulácia dane z príjmov SZČO v SR za rok 2017

Položka	Ukazovateľ	A	B	C
1	Hrubý príjem zo živnosti	38 678	73 458	108 789
2	Daňovo uznateľné výdavky	-	45 000	70 458
3	Paušálne výdavky 60 % z príjmu + v preukázateľnej výške odvosy	13 971,12	-	-
4	ČZD (§ 6 ods. 1 a 2)	15 471,20	28 458	38 331
5	Hrubý príjem z prenájmu	9 000	9 000	9 000
6	Oslobodenie od dane § 9 ods. 1g)	500	500	500
7	ČZD (§ 6 ods. 3)	8 500	8 500	8 500
8	Príjem z predaja nehnut.	15 000	15 000	15 000
9	Výdavky (znalecká cena)	10 000	10 000	10 000
10	ČZD (§8 ods. 1 b)	5 000	5 000	5 000
11	Základ dane	28 971,2	41 958	51 831
12	NČZD na daňovníka	1 512,78	0	0
13	NČZD na manželku	793,33	0	0
14	NČZD na doplnkové dôch. sporenie	180	180	180
15	Upravený ZD	26 485,09	41 778	51 651
16	Daň 19 %	5 032,17	7937,82	9 813,69
17	Daň 25 %	-	1733,92	4 157,17
18	Daňová povinnosť	5 032,17	9671,74	13970,86
19	Daňový bonus	513,84	513,84	513,84
20	Daň na úhradu	4 518,33	9 157,9	13457,02
21	Odvody do ZP a SP	1 967,22	5792,21	9 649,94
22	Odvodové zaťaženie	5,08 %	7,88 %	8,87 %
23	Daňová efektívna sadzba	11,68 %	12,47 %	12,37 %
24	Celková efektívna sadzba	16,74 %	20,35 %	21,24 %

Zdroj: vlastné spracovanie

V modelovom príklade sa rozhodol vo variante A pán Mladý pre uplatnenie paušálnych výdavkov vo výške 60% z jeho hrubého príjmu, pričom si uplatnil v preukázateľnej výške zaplatené odvody podľa § 6 ods. 1 a 2. Dôvodom jeho rozhodnutia bol fakt, že jeho preukázateľné daňové výdavky predstavovali sumu nižšiu ako paušálne výdavky. Vo variante B a C sa rozhodol uplatniť preukázateľné výdavky, keďže dosahovali vyššiu hodnotu, ako pri uplatnení paušálnych výdavkov. Odčítaním týchto výdavkov od

hrubého príjmu zo živnosti sme vypočítali ČZD týkajúci sa § 6 ods. 1 a 2. Daňovník získal počas zdaňovacieho obdobia príjem z prenájmu, ktorý predstavoval 9 000 € ročne, na ktorý si s účinnosťou od 1.1.2017 podľa platnej slovenskej legislatívy nemôže uplatniť paušálne výdavky. Môže si však uplatniť oslobodenie od dane vo výške 500 € podľa § 9 ods. 1 g). V riadku číslo 8 uvádzame príjem z predaja nehnuteľnosti v hodnote 15 000 €, ktorú daňovník v zdaňovacom období zdedil. V riadku číslo 10 zobrazujeme ČZD podľa § 8 ods. 1 b) znížený o výdavky, ktoré si daňovník mohol uplatniť. Znalec ohodnotil nehnuteľnosť vo výške 10 000 €, ktorú si daňovník môže uplatniť ako výdavok. Pán Mladý má vzhľadom na svoje aktívne príjmy nárok na uplatnenie NČZD na daňovníka vo variante A, keďže jeho základ dane vo variante A bol vyšší ako 100 – násobok PŽM. V ďalších dvoch variantoch si NČZD na daňovníka nemohol uplatniť, z dôvodu, že základ dane z aktívnych príjmov bol príliš vysoký. V prípade, že daňovník nepresiahol výšku základu dane vyššiu ako je 35 022,31 € a manželkin príjem je nižší ako 3 803,33 €, daňovník si môže túto čiastku uplatniť ako NČZD na manželku. Takáto situácia nastala v prípade A, kde je daňovníkov ZD nižší ako je spomínaných 35 022,31 €, z čoho vyplýva, že si môže uplatniť 793,33 € (3 803,33 – 3 010) €, nakoľko sme museli znížiť NČZD o manželkin vlastný príjem. V ďalších dvoch prípadoch si daňovník nemôže uplatniť túto daňovú úľavu. Keďže daňovník zaplatil príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie v úhrnnej výške 18 256 € na základe zmluvy uzatvorenej po 31.12.2013, môže si podľa §11 ods. 11 uplatniť NČZD na doplnkové dôchodkové sporenie v úhrne najviac 180 € ročne.

Výška odvodov nie je zahrnutá v sume paušálnych výdavkov podľa § 6 ods. 10 pri variante A, v ktorom si daňovník uplatnil paušálne výdavky. Vyčíslili sme ich v riadku 20. V prípade daňovo uznateľných výdavkov je suma odvodov zahrnutá v uznateľných výdavkoch. Vo výpočte odvodov sme vychádzali zo všeobecného vzorca na výpočet vymeriavacieho základu ako $\text{ČZD}/\text{koeficient } 1,486 = (6\,200/1,486 = 4\,172,27)$. A následne $4\,172,27 \times 47,15\% = 1\,967,22$ €. V nadväznosti na tieto výpočty sme vyčíslili výšku upraveného ZD a následne zdanili príslušnými sadzbami a to vo variante A, keďže jeho ZD nepresahuje 35 022,31 € sadzbou vo výške 19 % zo ZD. V ďalších dvoch variantoch sme ZD do 35 022,31 € zdanili 19% - nou sadzbou a zostatok zvýšenou 25 % - nou sadzbou dane z príjmov pre FO. Daňový bonus na deti je vyčíslený ako $(21,41 \text{ €} \times 2 \text{ deti} \times 12 \text{ mesiacov}) = 513,84$ €. Na základe údajov z tabuľky č. 21 môžeme vidieť, že zdanenie SZČO sa so zvyšujúcim príjmom zvyšuje.

V modelovom príklade írskeho daňovníka Petra Downeyho sme počítali s totožnými údajmi, avšak manželia sa v tomto prípade rozhodli podať daňové priznanie osobitne.

Tabuľka č. 22: Kalkulácia dane z príjmov SZČO v Írsku za rok 2017

Položka	Ukazovateľ	A	B	C
1	Hrubý príjem zo živnosti	38 678	73 458	108 789
2	Doplnkové dôchodkové sporenie	18 256	18 256	18 256
3	ČZD	20 422	55 202	90 533
4	Upravený ZD	20 422	55 202	90 533
5	Daň 20 %	4 084,4	8 560	8 560
6	Daň 40 %	-	5 080,8	19 093,2
7	Hrubá daň z príjmu	4 084,40	13 640,8	27 653,2
8	Daňové úľavy (tax credits)	3 300	3 300	3 300
9	Daňová povinnosť	784,40	10 340,8	24 353,2
10	USC	2 276,87	3 654,98	7 098,12
11	PRSI	1 667,12	2 938,32	4 351,56
12	Daň na úhradu	784,40	10 340,8	24 353,2
13	Povinné odvody USC a PRSI	3 943,99	6 593,3	11 449,68
14	Celková daň na úhradu USC+PRSI	4 728,39	16 934,1	35 802,88
15	Odvodové zaťaženie	10,19 %	8,96 %	10,52 %
16	Efektívna daň. sadzba	2,02 %	14,07 %	22,39 %
17	Celková efekt. sadzba	12,21 %	23,03 %	32,91 %

Írsky daňovník pán Downey mal nárok na odpočítanie sumy za doplnkové dôchodkové sporenie zo ZD. Následne sme vyčíslili ČZD. Daňovník nezdaňuje príjem z prenájmu nehnuteľností, keďže ten sa v Írsku zdaňuje, až keď prekročí sumu 10 000 €. V riadku číslo 5 a 6 sme podľa platných sadzieb pre rok 2017 vyčíslili daň. Vo variante A štandardnou sadzbou 20 % a vo variante B a C najskôr sadzbou 20 % zo 42 800 € (pre zosobášený pár s jedným príjmom) a zvyšok 40% - nou sadzbou zo ZD. Následne sme vyčíslili hrubú daň z príjmu, ktorá predstavuje súčet 20 % a 40 % sadzby dane z príjmov. Daňovú povinnosť, o ktorej pojednáva riadok č. 9 sme vyčíslili ako rozdiel hrubej dane z príjmov a daňového kreditu. Jediným daňovým kreditom bol tzv. married tax credit (manželská daň) vo výške 3 300 €. Odvodové platby (PRSI, USC) odvádzané štátu sme vyčíslili podľa spomínaných sadzieb. Živnostník je v írskom daňovom systéme zaradený do triedy S, ktorej sadzba za poistné je 4 % pri podmienke, že daňovník má dosiahnutý vek medzi 16 a 66 rokov a jeho ročné príjmy boli vyššie ako 5 000 €. ⁷² V prípade, ak zarobil írsky živnostník menej ako 5 000 €, je oslobodený od tejto dane, avšak má možnosť dobrovoľne prispieť sumou vo výške 500 €. Vo variante A sme teda PRSI vypočítali ako $41\,678 \times 0,04 = 1\,667,12$ €.

Agregované súčty PRSI a USC uvádzame v riadku číslo 13. Z tabuľky číslo 22 je zrejmé, že so zvyšujúcim sa hrubým príjmom živnostníka sa zvyšuje aj celková efektívna daňová sadzba. Za hlavný rozdiel považujeme fakt, že v Írsku podlieha zdaneniu aj doplnkové dôchodkové sporenie, pričom na Slovensku sa jedná o NČZD. Zdedený záhradný dom, ktorý daňovník predal v hodnote 15 000 € sa v Írsku nezdaňuje, pretože daňovník danú nehnuteľnosť zdedil po svojej zosnulej mame, pričom je táto nehnuteľnosť predmetom dane z dedičstva. V Írsku, tak ako aj na Slovensku môžeme pozorovať progresivitu zdanenia, kedy sa so zvyšujúcim príjmom narastá aj daňovo – odvodové zaťaženie daňovníka.

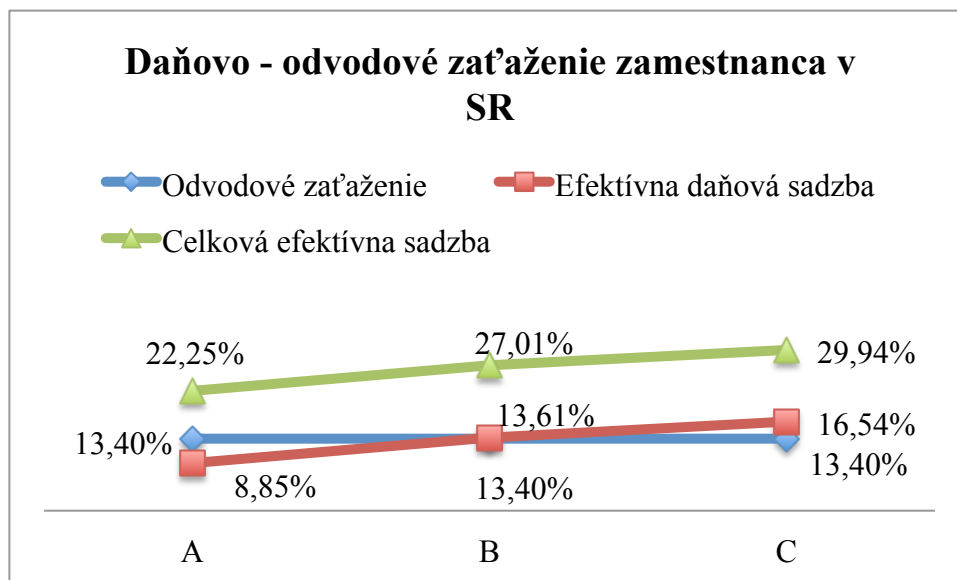
⁷² Class S PRSI. [online]. [cit. 12.4.2018]. Dostupné na internete: <http://www.citizensinformation.ie/en/social_welfare/irish_social_welfare_system/social_insurance_prsi/class_S_prsi.html>.

5 Diskusia

Írsko sa považuje za krajinu s jedným z najnižších daňových zaťažení v EÚ. Vďaka komparácii celkového daňového zaťaženia zamestnancov pána Nováka a McDonalda sme si mohli túto skutočnosť demonštrovať na modelovom príklade. Je zrejmé, že írsky daňový systém je výhodnejší ako slovenský, keďže efektívna daňová sadzba vo všetkých prípadoch dosahuje hodnoty na nižšej úrovni. Za primárnu príčinu ovplyvňujúcu tento fakt je možnosť spoločného zdaňovania príjmu manželov v Írsku. Ďalším rozdielom sú daňové kredity, ktoré írskym daňovníkom umožňujú znížiť hrubú sumu dane.

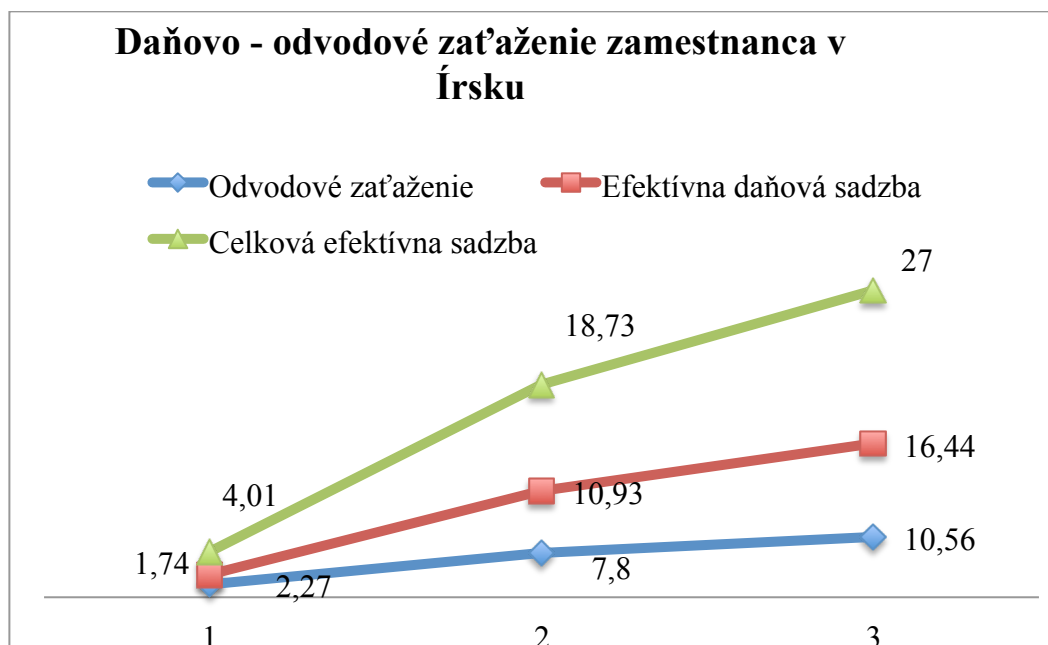
Na základe grafov môžeme tvrdiť, že so zvyšovaním príjmov sa zvyšuje aj efektívna daňová sadzba oboch zamestnancov. Rozdielom však bola výška odvodového zaťaženia. Na Slovensku je využívaná jednotná sadzba 13,40 %, pričom v Írsku je využívaná daň USC a PRSI, ktorá zahŕňa viacero kategórií a limitov vďaka ktorej sú spravodlivejšie zhodnotené možnosti daňovníka. Rozdielom vo výpočte je aj daňový bonus na dieťa, ktorý sa na Slovensku uplatňuje ako zľava na dani, pričom v Írsku ide o mesačnú transferovú platbu, ktorá má podobný charakter ako prídavok na dieťa v SR.

Graf č. 8: Daňovo – odvodové zaťaženie zamestnanca v SR

Zdroj: vlastné spracovanie

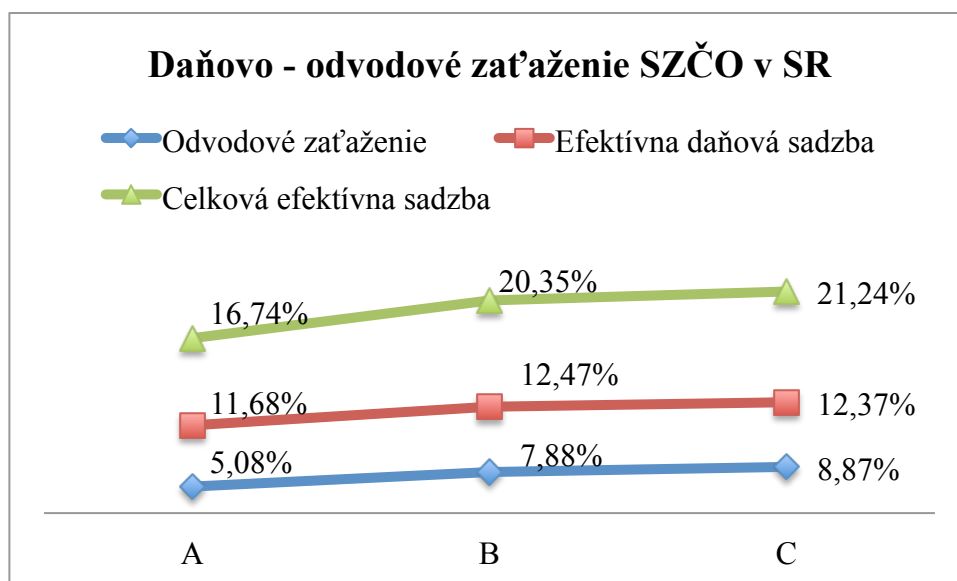
Graf č. 9 : Daňovo – odvodové zaťaženie zamestnanca v Írsku

Zdroj: vlastné spracovanie.

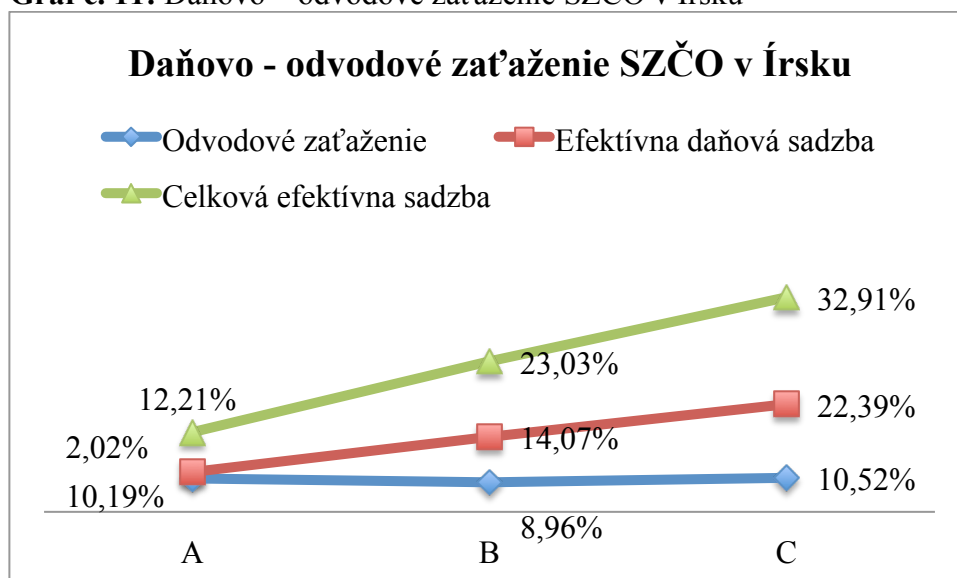
Po komparácii oboch zaťažení môžeme konštatovať, že náročnosť výpočtu u slovenského živnostníka je podstatne vyššia ako u írskeho. V Írsku sú sadzby viazané na výšku príjmov, pričom na Slovensku na VMZ. Na základe grafov č. 10 a 11 môžeme skonštatovať, že odvodové zaťaženie je u írskeho a slovenského živnostníka takmer totožné vo variantoch B a C. Vo variante A slovenského živnostníka dosahuje odvodové zaťaženie iba 5,08 % v porovnaní s írskym, ktorý dosahuje 10,19 %. Daňovník si vo variante A uplatnil paušálne výdaky a NČZD. Slovenský ale aj írsky živnostník zaplatia na daniach a odvodoch so zvyšujúcim sa príjmom viac, čo potvrdzuje progresivitu zdanenia. Na základe údajov z grafov môžeme tvrdiť, že efektívna daňová sadzba bola vo variantoch B a C vyššia v Írsku. Za rozdiel považujeme fakt, že v Írsku daňovník odpočítava doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré predstavuje výdavok zo svojho hrubého príjmu. Nehnutelnosť nie je predmetom zdanenia, čo značí opačnú situáciu oproti slovenskej.

Graf č. 10: Daňovo – odvodové zaťaženie SZČO na Slovensku

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf č. 11: Daňovo – odvodové zaťaženie SZČO v Írsku

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

V minulosti bolo ostrovné Írsko chudobnou krajinou, avšak v posledných rokoch sa vypracovalo na skutočne ekonomicky silnú krajinu so stabilným ekonomickým zázemím, nízkou mierou nezamestnanosti, daňového zaťaženia a inflácie. Írsko vďaka daňovým stimulom momentálne predstavuje veľmi atraktívnu krajinu pre vstup zahraničných investorov. Podnikateľov láka najmä nízka sadzba dane z príjmov právnickej osoby a takisto rozsiahle množstvo úľav a grantov, ktoré podporujú podnikateľské prostredie.

Primárnym cieľom diplomovej práce bolo komparovať daňový systém Slovenskej republiky s daňovým systémom Írskej republiky, pričom sme svoju pozornosť upriamili najmä na daň z príjmu fyzickej osoby. Na základe porovnávania výsledkov práce môžeme zhodnotiť špecifiká daňových systémov oboch krajín.

Z výsledkov porovnávania oboch krajín môžeme konštatovať, že Írsko dosahuje lepšie hodnoty vo výpočte daňovo – odvodovej povinnosti zamestnanca.

Na základe dosiahnutých výsledkov môžeme skonštatovať, že írsky daňový systém je pre daňovníka výhodnejší. Svojou nenáročnosťou a spravodlivosťou konkuruje ekonomicky vyspelým krajinám vo svete. Z makroekonomického pohľadu dosahuje Írska republika na základe analýzy prijateľnejšie výsledky. Podľa ukazovateľa daňového klinu je miera daňovo – odvodového zaťaženia na Slovensku jasne vyššia. Predpokladáme však ešte väčší nárast tohto ukazovateľa, keďže sa na Slovensku v roku 2018 zvýšili vymeriavacie základy. Takisto vyššie HDP na obyvateľa odzrkadľuje lepšiu ekonomickú situáciu Írska, alebo fakt, že írski daňovníci na základe sledovania ukazovateľa dňa daňovej slobody odpracovali pre štát výrazne menej dní ako tomu bolo na Slovensku. Značným rozdielom v oboch daňových systémoch je fakt, že Írsko sa snaží upriamiť zdaňovanie na priame dane, pričom na Slovensku tvoria najväčší príjem do štátneho rozpočtu nepriame dane, a to konkrétne DPH.

V Írsku existuje veľké množstvo tzv. daňových kreditov a výnimiek, ktoré napomáhajú k zníženiu daňovej povinnosti. Ich daňové priznanie je málo administratívne náročné, čomu napomáha aj systém PAYE, vďaka ktorému majú írski daňovníci svoje dane pod dohľadom online, čím sa zamedzuje zbytočným chybám a zabezpečuje sa tak rýchla a moderná komunikácia medzi úradom a daňovníkom. Na Slovensku zatiaľ takýto spôsob komunikácie absentuje. Írski daňovníci môžu podať svoje daňové priznanie spolu s manželom/manželkou. Zdaňujú sa teda ich spoločné príjmy, ktoré opäť vedú k zníženiu daňovo – odvodového zaťaženia pre daňovníka, pričom na Slovensku môže daňovník

podat' daňové priznanie len individuálne. Medzi spoločné črty oboch krajín v daňovom systéme môžeme zvýrazniť najmä podobnú štruktúru daní a progresivitu zdanenia.

V modelových príkladoch v rámci mikroekonomickej analýzy sme s aktuálnymi sadzbami porovnávali daňovo – odvodové zaťaženie zamestnanca a živnostníka v oboch krajinách. Na základe súhrnej komparácie výsledkov sme teda zistili, že írsky zamestnanec dosahuje nižšie daňovo – odvodové zaťaženie ako slovenský. V prípade daňového zaťaženia je pre živnostníka lepší slovenský daňový systém, pretože dosahuje nižšie daňovo – odvodové zaťaženie ako v Írsku.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje

- 1) BABČÁK, Vladimír. 2010. *Daňové právo Slovenskej republiky*. Bratislava: EPOS, 2010. 640 s. ISBN 978-80-8057-851-0.
- 2) BALKO, Ladislav. a kol. 2010. *Finančné právo*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2010. s.491
- 3) BEŇOVÁ, Elena. a kol. 2007. *Financie a mena*. Bratislava: Iura Edition Bratislava, 392 s. ISBN 80-8078-031-5.
- 4) BOJŇANSKÝ, Jozef. a kol. 2006. *Dane podnikateľských subjektov*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. 244 s. ISBN 80-8069-907-4.
- 5) KUBATOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. Aspi, a.s., Praha 2006. S. 279. ISBN 978-80-73572-05-1.
- 6) LÉNÁRTOVÁ, Gizela. – ĎURINOVÁ, Ivona. – VAVROVÁ, Katarína. 2012. *Dane podnikateľských subjektov*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm. 2012. 232 s. ISBN 978-80-225-3292-1.
- 7) LÉNÁRTOVÁ, Gizela. 2015. *Daňové systémy*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2015. 297 s. ISBN 978-80-225-4029.
- 8) SCHULTZOVÁ, Anna. 2012. *Daňové sústavy štátov Európskej únie*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm. 2012. 226 s. ISBN 978-80-225-3457-4.
- 9) SCHULTZOVÁ, Anna. 2011. *Daňovníctvo daňová politika a teória I*. Bratislava: Iura edition. 2010. 260 s. ISBN 978-80-8078-407-2.
- 10) SIMONIDESOVÁ, Jana. FERANECOVÁ, Adela. 2015. *Dane podnikateľských subjektov*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm. 2010. 130 s. ISBN 978-80-225-4147-3.
- 11) STIGLITZ, Joseph. 1997. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Grada. 460 s. ISBN 80-7169-454-1.

Internetové zdroje

- 1) Budget data visualisation. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://theanalyticsstore.ie/12183-2/> >.

- 2) Class S PRSI. [online]. [cit. 12.4.2018]. Dostupné na internete: < http://www.citizensinformation.ie/en/social_welfare/irish_social_welfare_system/social_insurance_prsi/class_S_prsi.html >.
- 3) Canons/principles of taxation by Adam Smith. [online]. [cit. 15.3.2017]. Dostupné na internete: < http://economicsconcepts.com/canons_of_taxation.htm >
- 4) Capital taxes. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < http://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/capital_taxes/>.
- 5) Capital acquisitions tax. [online]. [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: < http://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/capital_taxes/capital_acquisitions_tax.html>.
- 6) Capital gain tax. [online]. [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: < http://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/capital_taxes/capital_gains_tax.html>.
- 7) Citáty na téma daň. [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupné na internete: < <https://citaty.net/klicova-slova/dan/>>.
- 8) Daňový systém a poplatkový systém. [online]. [cit. 14.2.2017]. Dostupné na internete: < <http://eastportal.sk/sk/blog/2017/04/26/danovy-system-a-poplatkovy-system/>>.
- 9) Deloitte. International tax Ireland highlights 2018. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-irelandhighlights-2018.pdf>>.
- 10) Deloitte. Taxation and investment in Ireland 2017. [online]. [cit. 9.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-irelandguide-2017.pdf> >.
- 11) Deň daňovej slobody 2017. [online]. [cit. 8.4.2018]. Dostupné na internete: < http://www.hayek.sk/wp-content/uploads/2017/06/dds_2017_ts.pdf >.
- 12) Dôležité čísla v podnikaní v roku 2018. [online]. [cit. 14.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3498/category/dane-a-uctovnictvo/article/dolezite-cisla-podnikani-2018.xhtml>>.
- 13) Efektívne agregátne daňové zaťaženie v SR. [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: < http://www.nbs.sk/_img/Documents/PUBLIK%5C08_kol2.pdf >.

- 14) Efektívna sadzba dane z príjmov. [online]. [cit. 15.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/1591/category/dan-z-prijmov/article/efektivna-sadzba-dane-z-prijmov.xhtml> >.
- 15) Finančná správa. [online]. [cit. 15.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-prijmov/fyzicke-osoby#ZakladDane> >.
- 16) Finančná správa. Prehľad o plnení daňových a nedaňových príjmov štátneho rozpočtu SR k 31.12.2017. [online]. [cit. 15.2.2018]. Dostupné na internete: < https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Infoservis/statistiky/plnenie_sr/2017/2018.01.09_stat_rozpocet.pdf>.
- 17) Focus economics. GDP per capita [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.focus-economics.com/economic-indicator/gdp-per-capita>>.
- 18) How to qualify for 12,5 % corporate tax in Ireland. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://accountantonline.ie/how-to-qualify-for-corporation-tax-in-ireland/>>.
- 19) Child benefit. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: <http://www.citizensinformation.ie/en/social_welfare/social_welfare_payments/social_welfare_payments_to_families_and_children/child_benefit.html >.
- 20) Ireland corporate tax rate. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://tradingeconomics.com/ireland/corporate-tax-rate> >.
- 21) Ireland. Corporate – withholding taxes. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Ireland-Corporate-Withholding-taxes> >.
- 22) Ireland. Corporate – tax credits and incentives. [online]. [cit. 9.3.2018]. Dostupné na internete: < <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Ireland-Corporate-Tax-credits-and-incentives> >.
- 23) Ireland. Corporate deductions. [online]. [cit. 12.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Ireland-Corporate-Deductions>>.
- 24) Nezdaniiteľná čiastka v roku 2018. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.ekonoom.sk/dan-z-prijmov/nezdaniitelna-ciastka-v-roku-2018/> >.
- 25) Nezdaniiteľné časti základu dane v roku 2018. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3455/category/dan-z-prijmov/article/nezdaniitelne-casti-zakladu-dane-2018.xhtml>>.

- 26) Odpočet daňovej straty. [online]. [cit. 14.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://podpora.financnasprava.sk/744059-Odpo%C4%8Det-da%C5%88ovej-straty> >.
- 27) Odvody zamestnanca a zamestnávateľa od 1.1.2018. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3435/category/socialne-a-zdravotne-odvody/article/odvody-zamestnanca-zamestnavateľa-1-1-2018.xhtml> >.
- 28) Odvody živnostníkov a iných SZČO do zdravotnej a sociálnej poisťovne od roku 2018. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3413/category/socialne-a-zdravotne-odvody/article/odvody-zivnostnikov-szco-2018.xhtml> >.
- 29) Paušálne výdavky v roku 2018. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3590/category/dan-z-prijmov/article/pausalne-vydavky-2018.xhtml> >.
- 30) Pay related social insurance. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.welfare.ie/en/Pages/PRSI---Pay-Related-Social-Insurance---Contributions-and-Clas.aspx> / >.
- 31) Plnenie štátneho rozpočtu. [online]. [cit. 20.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.rozpocet.sk/web/#/rozpocet/priebezne-plnenie> >.
- 32) Podmienky pre uplatnenie NČZD na manželku. [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://podpora.financnasprava.sk/659152-Podmienky-pre-uplatnenie-N%C4%8CZD-na-man%C5%BEelku>>.
- 33) Rovnomerné odpisovanie hmotného majetku. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://podpora.financnasprava.sk/364402-Rovnomern%C3%A9-odpisovanie-hmotn%C3%A9ho-majetku->>.
- 34) Revenue. Corporation tax. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.revenue.ie/en/companies-and-charities/corporation-tax-for-companies/corporation-tax/index.aspx> >.
- 35) Revenue. Employee tax credit. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.revenue.ie/en/personal-tax-credits-reliefs-and-exemptions/income-and-employment/employee-tax-credit/index.aspx> >.
- 36) Revenue. Flat – rate expense allowances. [online]. [cit. 4.4.2018]. < <https://www.revenue.ie/en/employing-people/employee-expenses/flat-rate-expense-allowances/index.aspx> >.
- 37) Revenue. Professional services withholding tax. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.revenue.ie/en/self-assessment-and-self-employment/pswt/what-are-professional-services.aspx> >.

- 38) Revenue statistics. [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REV> >.
- 39) Revenue. Tax rates, bands and reliefs. [online]. [cit. 15.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.revenue.ie/en/personal-tax-credits-reliefs-and-exemptions/tax-relief-charts/index.aspx>>.
- 40) Revenue. Tax rates 2018. [online]. [cit. 15.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.revenue.ie/en/personal-tax-credits-reliefs-and-exemptions/tax-relief-charts/index.aspx> >.
- 41) Slov – Lex. [online]. [cit. 22.11.2017]. Dostupné na internete: < <https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/212/19930101.html>>.
- 42) Superodpočet nákladov na výskum a vývoj porastie od 1.1.2018 na 100%. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/3446/category/dan-z-prijmov/article/superodpocet-vyskum-vyvoj-1-1-2018.xhtml> >.
- 43) Správa daní. [online]. [cit. 12.12.2017]. Dostupné na internete: < <https://uctovnajednotka.sk/dane/sprava-dani/>>.
- 44) Tax wedge. [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://data.oecd.org/tax/tax-wedge.htm>>.
- 45) Taxing wages 2017. [online]. [cit. 6.4.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.oecd.org/slovakia/taxing-wages-slovak-republic.pdf> >.
- 46) The tax burden of typical workers in the EU 28 – 2017. [online]. [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.institutmolinari.org/IMG/pdf/tax-burden-eu-2017.pdf>>.
- 47) Tax residence. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.revenue.ie/en/jobs-and-pensions/tax-residence/how-to-know-if-you-are-resident-for-tax-purposes.aspx> >.
- 48) The Irish tax system in an international context. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.publicpolicy.ie/wp-content/uploads/The-Irish-Tax-System-in-an-International-Context.pdf> >.
- 49) Universal Social Charge (USC). [online]. [cit. 7.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.revenue.ie/en/jobs-and-pensions/usc/standard-rates-and-thresholds-of-usc.aspx> >.
- 50) Vývoj sadzieb dane z príjmov za roky 2004 až 2018. [online]. [cit. 5.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/2956/category/dan-z-prijmov/article/vyvoj-sadzieb-dane-z-prijmov.xhtml>>.

- 51) Zákony pre ľudí. [online]. [cit. 15.3.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>>.
- 52) Zaradovanie majetku do odpisovych skupin v roku 2018. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: < <http://www.uad.sk/33/zaradovanie-majetku-do-odpisovych-skupin-v-roku-2018-uniqueidmRRWSbk196FPkyDafLfwAAheL-SkszJ0bzTmrYgcjIklbfIAnzAmIQ/>>.
- 53) Zdaňovanie podielu na zisku (dividend) sa od roku 2017 mení. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/2965/category/dan-z-prijmov/article/zdanovanie-dividend-2017.xhtml>>.
- 54) Zrýchlené odpisovanie hmotného majetku. [online]. [cit. 25.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://podpora.financnasprava.sk/338445-Zr%C3%BDchlen%C3%A9-odpisovanie-hmotn%C3%A9ho-majetku>>.

Právne normy:

Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov